

Naročnina mesečno 12 Lir, za inozemstvo 20 Lir — nedeljska izdaja celoletno 34 Lir, za inozemstvo 50 Lir. Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate.

Podružnica: Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Izjaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana. Telefon 4001—4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Abbonamenti: Mese 12 Lire; Estero, mese 20 Lire, Edizione domenica, anno 34 Lire, Estero 50 Lire. C. C. P. Lubiana 10.650 per gli abbonamenti; 10.349 per le inserzioni. Filiale: Novo mesto.

SLOVENE

Po največjih bitkah pri Bialostoku in Minsku

V teh bitkah so se spopadle dosedaj največje tankovske sile

Nemško vojno poročilo

Hitlerjev glavni stan, 11. julija. Ip. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:

Kakor je bilo že objavljeno s posebnim uradnim poročilom, se je z dvojno bitko pri Bialostoku in Minsku zaključila sedaj največja materialna in obkroževalna bitka v svetovni zgodovini. Zajetih je bilo 332.898 vojakov, med temi več poveljujočih generalov in divizijskih generalov. Zaplenili smo 3332 tankov, 1809 topov in mnogo orožja je bilo ali uničenega ali pa zaplenjenega.

Tako se je skupno število dosedaj na vzhodnem bojišču ujetih rdečih vojakov zvišalo nad 400 tisoč mož.

Število zaplenjenega in uničenega gradiva je naraslo na 7615 tankov in 4423 topov.

Sovjetsko letalstvo je izgubilo skupno 6233 letal.

V boju proti angleškemu oskrbovalnemu brodomu so podmornice v severnem delu Atlantika potopile 4 sovražne trgovske ladje s skupno 27.600 tonami. Vzhodno od Peterheada je letalstvo potopilo trgovsko tovorno ladjo s 4000 tonami.

Ponoči so močni oddelki bojnih letal bombardirali oskrbovalno pristanišče Hull na Humberju in sicer z velikim uspehom. Drugi letalski napadi so veljali pristaniškim napravam v Great Yarmouthu in Bervicku, kakor tudi letališčem in žarometnim napravam v vzhodni in jugovzhodni Angliji.

Pri sovražnih poskusih napadov na obrežje Rokavskega preliva so lovski letala sestrelila 21, protiletalsko topništvo 4 in mornariško topništvo 3 angleška letala. Dve lastni letali pogrešamo.

Sovražnik je ponoči z manjšimi silami vrget majhno število rušilnih in zažigalnih bomb na nekatere kraje v zahodni Nemčiji. Izgube civilnega prebivalstva so majhne.

Berlin, 11. jul. Ip. Sovjetski poslanik v Londonu Majski si je upal postaviti izredno drzno trditev, ko je dejal, da je prepričan, da bo velika bitka na vzhodnem bojišču pomenila odločen obrat sedanje vojne na korist Rusije. Nemški listi obravnavajo s to trditvijo in se sprašujejo, na kakšna dejstva opira poslanik to svojo napoved. Morda na strahotno uničevanje sovjetskega letalstva, na tisoče sovjetskih oklopnih voz, uničenih med neprestanim napredovanjem proti vsej črti, na kateri se upira boljševiška vojska. Bitka na Vzhodu se je že odločilno okrenila, toda ne tako, kakor napoveduje Majski. Zveza vseh zdravih sil na evropski celini se bje proti skupnemu sovražniku. Evropska vzajemnost se obrača ne proti Moskvi, temveč tudi proti zavezniškemu bogatstvu. Listi pravijo, da se docela strinjajo z Majskim, da je od izida tega boja odvisna ne le usoda Sovjetske zveze, temveč vsega sveta. In kakor mi, mislijo vsi ljudje, ki se zavedajo svoje dolžnosti: da je nujno potrebno s skupnimi silami uničiti nasprotnika svetovne omike.

Stockholm, 11. julija. Ip. Vojaški kritik lista »Dagens Nyheter« proučuje v posebnem članku ukaz rdeče vlade, da naj rusko prebivalstvo uniči vse, kar more, nato pa naj beži. Prebivalstvo sicer ne izpolnjuje povsod tega ukaza in procesi proti takim, ki ne uničujejo vsega, se množe. Sovjetski komisarji so tako napravili že več napak, kajti med prebivalstvom se je v raznih pokrajinah že začelo širiti močno separatistično gibanje.

Trije parniki zavozili na mine

Stockholm, 11. julija. Ip. Poročajo, da je večeraj jugovzhodno od otoka Aaland troje parnikov zavozilo na mine in so v nekaj minutah parniki izginili pod vodno gladino. Parniki niso bili švedski, švedske vojne ladje pa iščejo brodolomce. Ranjence so že prepeljali na suho in nato v bolnišnico.

Madžarsko vojno poročilo

Budimpešta, 11. julija. Ip. Madžarsko vrhovno poveljstvo sporoča uradno:

Naši hitri oddelki so včeraj nadaljevali boj s sovjetskimi zadnjimi stražami, da bi si pridobili prehod čez reko Zbrus. Od 9. julija dalje sodelujejo naše nagle čete pri operacijah z nemško vojsko. Naši pehotni oddelki nadaljujejo s čiščenjem na zasedenem ozemlju. Do sedaj je bilo 25.000 ujetnikov. Ujetnike, ki dokažejo, da so Ukrajinci, pošljejo domov.

Finsko vojno poročilo

Helsinki, 10. julija. Ip. Uradno poročilo finskega poveljstva pravi, da je ob vsej jugovzhodni fronti bilo v glavnem opaziti ogledniško delavnost ter hud ogenj. Pri Lahdenpohji so finske čete vdrle za 10 km čez mejo in zajele 8 topov ter dosti strojnico in drugega orožja. Sovjetski poskusi za prehod čez mejo so se razbili s hudimi izgubami. Od 8. julija zve-

čer so finski oddelki uničili na vzhodni meji 41 bojnih voz. Vojaške operacije se nadaljujejo po določenih načrtih. Različni kraji so trdno zasedeni po Finci. Finsko letalstvo je uničilo sovjetske obrambne naprave, bojne vozove, skladišča streliva ter vlake in prevoze. Finsko letalstvo in topništvo je sestrelilo 73 sovjetskih letal, štirje finski stroji se niso vrnili domov.

Helsinki, 11. julija. Ip. V zadnjih 24 urah je finsko protiletalsko topništvo sestrelilo 14 sovjetskih letal, ki so hotela prileteti nad finsko ozemlje.

Mannerheimov proglas

Helsinki, 11. julija. Ip. Vodja in poveljnik finske vojske maršal Mannerheim je objavil naslednje dnevno vojno povelje:

»Rekel sem Karelijcem, da naj ne vtaknejo sablje v nožnico, dokler Finska in vzhodna Karelija ne bosta osvobodeni. To prisego sem izrekel v imenu finske vojske, ker sem zaupal tem junakim možem in njihovim ženam, ki so pripravljene na vse žrtve. Več kot eno leto je finska Karelija po slavni zimski vojni čakala, da bi prišel ta dan. Bojevnik boja za neodvisnost, slavni vojščaki iz zimske vojne, vsi pogumni vojaki! Vzklikam vam: Karelija se dviga v svobodo. Njeni bataljoni korakajo med našimi vrstami. Vojaki, zemlja, na katero stopate, je prepojena s krvjo in trpljenjem našega naroda. To je sveta zemlja!

Z vašimi dejanji bo zgrajena velika in srečna bodočnost Finske.

Položaj na vzhodnem bojišču

Kljub kratkim poročilom iz nemškega glavnega stana javljajo vojni poročevalci, da vzdolž cele Stalinsve črte potekajo siloviti boji. Strašne so borbe v pokrajini Ostrova, južno od Pejpuškega jezera, potem pri Polocku, pri Lepelu in Bobrujsku ter na juž. delu pri Novogradu-Volinskem. Na vseh teh oddelkih se bori na tisoče tankov in stotine pehote. Zelo krvave so borbe tudi na besarabski fronti.

Dopisniki nemških listov poročajo tudi o satobatah dejanjih daleč za nemškimi črtami. So to posebne sovjetske čete, ki se skrivajo po gozdovih in ki so oborožene z velikimi količinami dinamita, zažigalnimi pripravami in radio-oddajniki postajami. Ti oddelki delujejo v zaledju nemške fronte, kjer skušajo ovirati dovoz in oskrbo nemških čet. Prav tako pa so tudi Nemci spustili za sovjetsko bojno črto veliko svojih padalcev z enako opremo in z enakimi nalogami, ki naj jih izvrše v zaledju rdeče armade.

Na vzhodnem bojišču pritiska silna vročina, zaradi katere trpe zelo veliko ljudje in živali. Nemci se trudijo, da čimprej spravijo v red prometne črte, po katerih se vrši dovoz za ogromno trimilijonsko armado, ki stoji že globoko na sovjetskem ozemlju.

Vojno poročilo štev. 401:

Letala bombardirala Ciper in Haifo

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil objavlja:

Naša letala so znova napadla letališče Nicosia na Cipru. Na tleh je bilo razdejanih več sovražnih letal.

Ostali oddelki bombnikov so bombardirali petrolejske naprave v Haifi in so bombe povzročile obsežne požare, ki so trajali več ur.

Severna Afrika: Sile Osi so obsestreljevale naprave in utrdbe Tobruka in so s strojnimi streljali na angleške tanke vzhodno od Solluma. Sovražnik je izvedel nočne polete na Bengazi in na Derno.

Vzhodna Afrika: Običajna delavnost sprednjih oddelkov v pokrajini Amhara. Sovražnik je poskušal izvesti polete nad

pokrajino Gondarja, toda naša lovka letala so takoj posegla v boj in sestrelila dve sovražni letali.

Ponoči so angleška letala zopet bombardirala Neapelj. Mnogo škode je nastalo na zasebnih poslopih, civilno prebivalstvo pa je imelo pet smrtnih žrtev in 33 ranjenih. Sovražna letala so bila nad Neapljem tri ure.

Rim, 11. julija. Ip. Ministrstvo za Vzhodno Italijansko Afriko z gnejenim ponosom objavlja, da je v Vzhodni Afriki padel dr. Francesco Bellomia, ki je bil v službi v Ammaji (Djima). Tako je upravno vodstvo Italijanske Afrike izgubilo 42 uradnikov, ki so padli v boju za domovino. Med uradniki ministrstva za Italijansko Afriko, ki so padli na polju časti, so bili trije odlikovani z zlato vojaško kolajno, štirje s srebrnimi kolajnami, eden pa je dobil bronasto kolajno.

Bombardamento aereo di Cipro e di Caifa

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica:

Nostri aerei hanno nuovamente attaccato l'aeroporto di Nicosia (Cipro) distruggendo al suolo velivoli nemici.

Altre unità hanno bombardato gli impianti petroliferi di Caifa provocando vasti incendi che dopo molte ore divampano ancora.

Nell'Africa settentrionale le Forze dell'Asse hanno colpito impianti ed apprestamenti della piazza di Tobruk e mitragliato ad est di Sollum mezzi meccanizzati britannici.

Uspesni boji italijanske podmornice na Atlantiku

Operacijsko območje, 11. julija. Ip. Posebni dopisnik agencije Stefani, ki je v službi pri mornarici, objavlja naslednje podatke o zmagovitih delovanjih italijanske podmornice, ki jih poveljuje kapitan korvete Giuseppe Rosselli Lorenzini.

Poveljnik Rosselli je s svojo podmornico opravil že dve zmagoviti nalogi, ko je bil prestavljen na Atlantik. Na Sredozemskem morju je tako med drugim na eni vožnji potopil 12.500 ton sovražnega brodirja.

Ko je bila že nekaj dni na Atlantiku, je podmornica nenadoma naletela na sovražni ladijski sprevod, ki je vozil proti vzhodu. To je bil velik ladijski sprevod, čigar en del je že napadel poveljnik Longanesi Catani. Italijanska podmornica je takoj zaplula v smeri proti sovražnim bojnim

ladjam. Ostale italijanske podmornice so že bile v boju s sovražnimi ladjami.

Poveljnik Rosselli je s svojo podmornico prišel ob zori blizu sovražnika; toda dva rušila sta jo takoj opazila in jo hotela potopiti. Italijanska podmornica je morala hitro pod vodo, rušila pa sta metala mnogo globinskih bomb, ter sta upala, da bo zadela. Sovražni napad je trajal več ur, bil pa je brez uspeha in ko se je podmornica prepirala, da sta se rušila oddaljila, je priplula na površino in sicer na levi strani ladijskega sprevoda, kjer so sprevod stražile pomožna križarka in pet velikih topničark. Ko je podmornica napadla križarko, je sovražnik takoj spremenil smer vožnje. Podmornica je streljala na dva prva parnika in sicer na parnik, ki je imel 7000 ton in na parnik, ki je imel 6.500 ton. Oba parnika sta bila zelo moderno opremljena in zelo navorjena. Podmornica je oddala torpedo iz razdalje 1000 m in je zadela ladjo v polno.

Ko je podmornica opravila to nalogo, se je zopet potopila, toda še v globini so eksplodirale ob njej številne globinske bombe, ki so jih oddajale proti njej vojne ladje, ki so spremljale ladijski sprevod. Napad na podmornico je trajal več

La Maestà del Re Imperatore ha risposto a telegramma del Consiglio comunale

Al telegramma di devoto omaggio indirizzato alla Maestà del Re Imperatore dal Consiglio Comunale di Lubiana il Primo Aiutante di Campo ha così risposto:

»Dr. Adlesič sindaco Lubiana — l'Augusto Sovrano ha accolto con vivo compiacimento i sentimenti rivoltigli dal consiglio comunale di Lubiana anche a nome della cittadinanza e mi affida l'espressione del suo grato animo per il gentile pensiero.«

Vladarjeva zahvala za čestitko ljubljanskega občnskega sveta

Ljubljana, 11. julija. Ip. Na vdanostno brzojavko, ki jo je Nj. Vel. Kralju in Cesarju poslal ljubljanski občinski svet s svoje prve seje, je prvi pribočnik odgovoril ljubljanskemu županu:

»Vzvišeni Vladar je z živim zadovoljstvom sprejel čustva, ki mu jih izraža ljubljanski občinski svet v imenu meščanov in me pooblašča, naj izrazim njegovo hvalečnost za prijazno misel.«

Splošno priznanje Italijanski Vojski

Carigrad, 11. julija. Ip. Turški listi v zelo obširnih člankih pišejo o junaštvu italijanskih čet v Italijanski Vzhodni Afriki in pravijo, da so vojaki generala Gazzera pri svojih bojih dokazali toliko junaštva in poguma, da so dobili priznanje tudi od sovražnika. Vojskovanje v Vzhodni Afriki se opravlja na poseben način in je to vojskovanje brez primere v zgodovini. 11 mesecev ta skupina junaških vojakov ni prejela niti enega naboja, niti enega kilograma moke, ker je bila popolnoma odrezana od sveta. Italijanske posadke so se zavedale samo ene dolžnosti, to je, da je treba držati kar najbolj dolgo in ohraniti čast domovine na višini. Ta naloga je bila opravljena z drznostjo in s skrajno požrtvovalnostjo, ki zaslužita občudovanje vsega sveta.

Znani turški časnikar Jalčin piše v dnevniku »Ahar«, da se je italijan, vojska v Vzhodni Afriki upirala onstran meja možnosti in da je storila vse, kar je bilo po človeških močeh mogoče storiti.

Pred sejo japonskega parlamenta

Tokio, 11. julija. Ip. Predsednik vlade je imel celo vrsto razgovorov s finančnim ministrom, s katerim se je dolgo posvetoval. Dobro poučeni krogi izjavljajo, da je glavno vprašanje teh razgovorov bilo, ali naj se skliče japonski parlament, da bi obravnavali sedanji položaj v zvezi z novim razvojem vojne.

Anglija veča pritisk na Tajsko

Tokio, 11. julija. Ip. Iz Bangkoka poroča »Asahi Simbun« da Anglija veča pritisk na vlado na Tajskem.

Kritika angleške vojne industrije

Rim, 11. julija. Ip. V spodnji zbornici je več poslancev kritiziralo delo vlade, ker so ugotovili razne pomanjkljivosti v angleški vojni industriji. Med drugim je delavski poslanec Garro Jones obsodil dejstvo, da tankov, ki so jih začeli izdelovati v letu 1939, še ne izdelujejo v serijah, ker so stalno popravljali in izpopolnjevali ta tank. Na isti seji so poslanci obsodili dejstvo, da leži v skladiščih več sto ameriških letal nesestavljenih. Na isti seji so tudi obravnavali spor med voditelji in delavstvom angleške vojne industrije, ker voditelji delavstva očitajo podjetnikom in tehničnim voditeljem tovarn njihovo neznanje in nesposobnost, voditelji podjetij pa očitajo delavstvu lenobo in prepogosto odsotnost od dela.

Argentina posreduje za mir med Ekvadorjem in Perujem

Buenos Aires, 11. julija. Ip. Tudi včeraj so v zunanjem ministristvu uspešno delali za mirno posredovanje v obmejnem spopadu med Perujem in Ekvadorjem. Peruski veleposlanik se je nad dve uri pogovarjal z argentinskim zunanjim ministrom ter mu je razložil stališče perujske vlade. Izvedelo se je, da je argentinska vlada povabila vse svoje diplomatske zastopnike v Južni Ameriki, da naj tiste vlade, pri katerih so akreditirani, povabijo, da bi sodelovali pri posredovanju, ki je v teku.

ur. Ko se je nehal, je podmornica priplula na površino morja, ki je bilo popolnoma mirno in svobodno.

Letalski boji nad Rokavskim prelivom

Berlin, 11. julija. Ip. Včeraj proti poldnevni so angleški bombniki v spremstvu lovskih letal prileteli nad obalo Rokavskega preliva in so skušali napasti kraje na francoski obali. Ta poskus pa je bil odbit in je veljal Angležem mnogo izgub. Dejansko je bilo nad Calaisom, Boulogneom in Cherbourgom sestreljenih 19 angleških lovskih letal vrste »Spitfire« in en bombnik vrste »Blenheim«. Protiletalsko topništvo je sestrelilo še eno

sovražno letalo in je bilo tako isti dan sestreljenih 21 letal, nemško letalstvo pa je izgubilo dve letali.

Berlin, 11. julija. Ip. Angleško letalstvo je ponoči s slabimi silami izvedlo polet nad zahodno Nemčijo. Letala so zmetala nekaj zažigalnih in rušilnih bomb. Prebivalstvo je imelo nekaj smrtnih žrtev in nekaj ranjenih. Škode na vojaških napravah ni bilo.

Eksc. Puzzolu obiskal Ljubljano

V petek se je pripeljal z vlakom, ki prihaja v Ljubljano ob 12.15 državni Podtajnik Ministrstva za Milost in Pravico Eksc. Puzzolu. Namen obiska visokega predstavnika je, da se seznani z vprašanji, ki se tičejo sodne uprave v novi pokrajini. Visokega gosta so pričakovali in sprejeli na glavnem kolodvoru Vis. Komisar Eksc. Grazioli, Armadni Poveljnik general Eksc. Robotti, Divizijski Poveljnik general Orlando, ljubljanski župan dr. Adlesič in drugi predstavniki oblasti. Po prisrčnih pozdravih, ki sta jih izrekla Eksc. Grazioli in ljubljanski župan dr. Adlesič, so bili predstavljeni Eksc. državnemu Podtajniku za pravosodje predsednik vrhovnega sodišča dr. Konda, predsednik apelacije dr. Golia, višji državni toži-

lec dr. Kravina in zastopnik vrhovnega državnega tožilstva dr. Stuhce. Eksc. državni Podtajnik je povabil predstavnike sodnih oblasti v čakalnico na kratek razgovor. Po prisrčnih razgovorih z vsemi predstavniki se je Eksc. državni Podtajnik odpravil s kolodvoru v družbi Visokega Komisarja Eksc. Graziolija. Eksc. Puzzolu je v petek popoldne ob 16. napravil tudi obisk na sedežu apelacijskega sodišča, kjer so ga pozdravili najvišji zastopniki sodstva v Pokrajini. Pozdravljamo visokega odličnika v naši sredi v prepričanju, da bo njegov obisk prinesel lepe uspehe za izpopolnitev našega pravosodja. V imenu vsega prebivalstva mu hkrati želimo kar najbolj prijetno bivanje v »Beli Ljubljani«.

Sveti oče ponovno opozarja na učinkovitost molitve

Kakor preteklo sredo, je papež tudi včeraj imel nagovor na veliko število novoporočencev, ki so ga prišli prositi njegovega apostolskega blagoslova. Ob tej priliki je imel sveti oče nekakšno nadaljevanje svojega zadnjega govora o molitvi, pri čemer je izrecno poudaril, da ničesar bolj ne želi, kakor da bi molitev spremljala življenjsko pot novoporočencev.

»Naš Gospode, je rekel papež, ni nikoli obljubil, da nas bo neizbežno osrečil na zemlji; obljubil nam je le, kakor beremo v sv. evangeliju, da nas bo tako uslišal, kakor oče usliši svojega sina, kateremu ne bo dal v hrano, če ga bo prosil, ne kamenja, ne kače in ne škorpionja, temveč mu bo dal kruha, ribo in jajce, da mu bo v hrano in življenje. Kar nam je Jezus obljubil, da nam hoče nezmotljivo dati kot sad naše molitve, nismo ugodnosti, ki jih ljudje večkrat prosijo iz neznanja o tem, kaj jim je v zveličavno korist. Toda hoče nam dati svojega »dobrega duha«; kruh nadnaravnih darov, ki so nam potrebni ali koristni za naše duše; ribo, ki jo je sam pripravil kot bodoče znamenje, ki jo je dal v hrano svojim apostolom na bregovih Tiberijskega jezera; jajce kot hrano za majhne in uboge in ki je ljudje večkrat ne ločijo od zelo nevarnih kamnov, ki jih nudi satan skušnjave, da bi jih pogubil. Ljudje se večkrat obnašajo kakor leni dečki, ki se ne brigajo za to, kaj jim je dobro in kaj bi bilo treba prositi. Takšne so včasih tudi njihove prošnje, ki jih naslavlja na nebeskega Očeta. Toda Duh božji, ki s svojo milostjo deluje v naših dušah in nam navdihuje misli, umoma našim prošnjam dati pravi smisel in pravo vrednost. In Oče, ki bere v globini srca, z jasnostjo vidi, kaj je za našimi prošnjami in našimi željami. Njegov božji Duh prosil po nas in v nas in take prošnje Duha, ki je v globini nas, Oče brez dvoma uslišuje.

Ali ne vidite torej, kako je Duh, ki deluje v vas sklanja trdna opora vašemu zaupanju in vaši molitvi? Ali mar ne vidite močne vezi, s katero je naša prošnja naravnost navezana na uslišanje? Vidite in vernite se v svojo dušo, da ni nobena naša prošnja brez učinka!

Tudi tedaj ne, kadar niste prejeli ravno tistega, za kar ste prosili. Lahko ste prepričani, da niste spoznali tega, kar je v vaše resnično dobro, ali pa da vam bo Bog prošnjo uslišal v trenutku, ko bo sam spoznal za dobro in primerno. Gotovih milosti Bog ne odklanja, ampak jih le odloži za primernejši čas. In če medtem sprejmete kakšno stvar, ki je boljša in celo mnogo boljša, potem vedite, da je božji Duh, ki je v vas, prosil za vas z vašimi vdihmi in željami. To naj bo prepričanje in modrost pravega kristjana. To naj bo vodilo, podpora in luč vaše prošnje sredi nejasnosti vere. Naj bo to luč, katere naj nikdar ne ugasne v vašem srcu, pa če tudi ne boste vedno takoj uslišani. Ta luč naj vam služi, da vaš duh ne bo nikdar zbežan, ampak da bo vztrajal trden v zaupljivi molitvi.

Vprašajmo se še enkrat, zakaj tolikokrat ne sprejmete, za kar prosite? Zaradi tega, ker ne sledite navdihom Svetega Duha, ki vas nagiba k molitvam; zato ker niste vztrajni v svoji molitvi in tako ne dosežete, kar si želite. Naš Zveličar je ponovno poudaril, da je vztrajna molitev nemotljivo uslišana, kajti kdor je vztrajen, dela takorekčeno nasilje njegovemu srcu in ga premaga. On, ki bolj z višave in bolj od daleč motri vse stvari in njihove posledice, vidi tudi vse dobro, ki poteka za vaše duše iz tega, ker podaljšujete svoje molitve, ker ne nehate biti zaupljivi in ponižni pred njim in ker ste pogumni v veri in vztrajni. Večkrat neče kar takoj nakloniti dobrote, ki jo prosite. Kajti Bog ima srce kakor dobra mati, kakor dobra in nežna mati, ki hrani svojega otroka, pa mu večkrat kljub temu da plaka, ne

ponudi takoj hrane, ker ve, da mu bo mleko nekoliko kasneje bolj koristilo.

»Naše molitve, tako je nadaljeval sveti oče, morajo biti torej vztrajne, pa tudi ponižne in pobožne. To je treji pogoj, ki ga želi sveti Tomaž navajati za uspešnost molitve. Katera molitev je pobožna? Gotovo ne molitev, katere so same prazne besede, z raztresenim srcem, z razmišljeno glavo, z begajočimi očmi na vse strani. Pač pa molitev, v kateri se duša z vso zaupljivostjo zbere pred svojim Bogom, ki je prežarjena z živo vero in globoko ljubeznijo do Boga in do svojih bratov. Je to molitev, ki je vedno Bogu dopadljiva, vedno zasluša za večno življenje, vedno ponižna in zaupljiva. Je to molitev, ko poklekate pred križem ali pred oltarjem prečiste Device ali pred njeno podobo v vaši hiši, ne z domišljavostjo farizeja, ki se je imel za boljega, kakor pa so bili drugi ljudje, ampak ko ste ponižni, kakor ubogi cestinar. Ob taki molitvi čutite v vašem srcu, da bo vse, kar boste sprejeli, le dar božjega usmiljenja do vas.

Ameriški imperializem si išče oporišča v sami Evropi Predsednik ulsterske vlade Andrews je že pripravljen na odstop oporišč v Ulstru

Bim, 11. julija. mg. Predsednik angleške vlade Churchill skuša z vsemi sredstvi vplivati na javno mnenje, ki je v Angliji precej razburjeno zaradi tega, ker se je ameriška vojska izkrcala na Islandijo. Te Churchillove težnje se najbolj vidijo v izjavi, ki jo je moral podati v spodnji zbornici, ko je odgovarjal na neko interpelacijo o položaju na Islandiji. V tej svoji izjavi je Churchill tudi rekel:

»Menim, da so moderne zahteve vojne tehnike, zlasti pa zahteva letalske vojne bile tiste, ki terjajo preventivne ukrepe, to se pravi, da gre v tem primeru predvsem za to, da bi se preprečilo, da Hitler ne bi mogel zasesti katerega ozemlja, ki je v tesnem stiku z ameriškim kontinentom. Jaz tega ameriškega stališča ne morem komentirati; vsak, kdor se zanima za to vprašanje, pa bo dovolj razumel tisto, kar se je zgodilo.«

V svoji izjavi je Churchill tudi omenil, da je z islandskim privojenjem Anglija imela tam močno posadko. Nato pa je nadaljeval:

»Ta ameriška odredba pa je vsekakor v popolnem skladu z angleškimi koristmi in mi nikakor nimam ničesar proti temu dejanju. Ne vemo, kako bi mogli zavzeti kakšno drugo stališče do vabila, ki ga je islandska vlada poslala ameriški vladi. Naše sile nameravamo še ohraniti na Islandiji, zlasti pa še zaradi tega, ker bodo ameriške čete le počasi zasledele vse cilje. Pri obrambi Islandije bodo naše čete zelo verjetno z ameriški četami kar najbolj tesno in uspešno sodelovale.«

Potem ko je še enkrat ponovil, da nikakor ne more biti nezadovoljen s postopanjem ameriške vlade, je Churchill prešel na proučevanje vsega tistega, kar bi naj ameriško vojsko prisililo, da je zasedla Islandijo. Angleški predsednik vlade meni, da je dejanje ameriške vojske predvsem slonelo na prepričanju, da naj Amerika ne pošilja samo vse možne pomoči Angliji, pač pa naj tudi zagotovi, da bo ta pomoč tudi prišla na svoj cilj. Churchill je rekel:

»To je postopanje, za katero morajo ameriške Združene države prevzeti vso odgovornost.«

Atlantik — angleško in ameriško jezero?

Angleški listi pa so seveda zelo zgovorni, ko pišejo o tej zasedbi. »Daily Mail« pravi, da je zasedbo Islandije Roosevelt prestavil meje Ame-

Pobožna, vztrajna in nadnaravna molitev bo vedno uslišana, ako je boste za vas obračali k Bogu, pravi že sveti Tomaž. Kaj pa molitve, ki jih molite za vaše drage, za sorodnike prijatelje in znance? Kaj njim koristi vaša molitev, kakšen je njen učinek pred božjim prestolom? Tukaj seveda moramo računati z možnostjo, da se človek s svojo svobodno voljo lahko upira božji milosti, kakor tudi sadovom vaših molitev. Toda skrivnost neizmernega božjega usmiljenja premaga sleherni človeški misel in voljo in vsaka mati lahko nase obrne besede pobožnega škofa, ki jih je govoril sveti Moniki, ki je objokovala svojega sina Avgustina in molila za njegovo spreobrnjenje: »Ni mogoče, da bi se sin tlikšnih solza mogel pogubiti.« In če vam morda ne bo dano v tem življenju z vašimi očmi gledati zmagovalne milosti v dušah, za katere ste tako molili in jokali, vendar nikar ne opustite trdnega zaupanja, da mora tudi v tistih poslednjih skrivnostnih trenutkih ob zadnjem trpljenju umirajočega, Odrčenik pripraviti in poklicati k sebi dušo, ki je delo Njegovih rok. Njegova neizmerna ljubezen utegne končno vendarle zmagati in vi boste Boga hvaležno zato poveljevali vsi večnost.«

Sveti oče je končal svoj lepi nagovor novoporočencev z željo in priporočilom, naj se tudi v vseh težavah zemeljskega življenja vedno zaupljivo zateka k Bogu v prepričanju, da bodo v njem vsak čas imeli svojega najboljšega prijatelja. Nato je navzočim podelil apostolski blagoslov.

rike za 4000 km bolj proti vzhodu. Seveda pa se list pri tem ne vprašuje, kako je mogel zastopnik demokratske politike razpolagati z mejami nekega drugega naroda in kako je mogel kar tako predstaviti mejo svoje države za 4000 milj. »Daily Express« se bolj razkriva namene ameriškega imperializma, ko piše, da je v eni noči Atlantski ocean postal angleško in ameriško jezero. »News Chronicle« pa priznava najprej, da je islandsko prebivalstvo bilo proti zasedbi, pozneje pa je moralo ta ukrep sprejeti, ker ni bilo nobenega drugega izhoda.

Willkie priporoča zasedbo Ulstra in Škotske

Na drugi strani Atlantika pa je Wendel Willkie ameriškim časnikaarjem zaupal, kako si on predstavlja razmah ameriškega imperializma. Willkie je namreč rekel, da kar najbolj priporoča, da naj si Amerika zgradi svoja oporišča na Škotskem in v Irski.

Angleški časnikaarji so se takoj obrnili na predsednika vlade tistega dela severne Irske, ki je pod angleško upravo. Ulstrski predsednik vlade Andrews je izjavil o Willkievih besedah tole:

»Izjaviti moram, da bi ulstrska vlada rada sprejela ameriško zahtevo po oporiščih na Irskem, če bi to zahteval potek boja za Atlantik. Ulstrska vlada bi z vsemi sredstvi skušala olajšati napravo takih oporišč. Tako se že na angleških otokih angleško prebivalstvo mora odpovedovati svojim pravicam v korist ameriškem imperializmu. Dopišnik tržaškega »Piccolo« v Berlinu Tautero Zuberli pa pravi v svojem poročilu iz Londona, da se ameriška poželjivost za angleškimi posestvi zelo veča. Po zasedbi Islandije bi lahko sledila ameriška zasedba Faroejskih otokov, Hebridov, Severne Irske in za nameček še Škotske, pri tem pa se ne upoštevamo Dakarija in Cap Verdskih otokov. O vsem tem je prav za prav že govoril Wendel Willkie časnikaarjem, ko je odhajal z razgovora, ki ga je imel s predsednikom Rooseveltom. Za Willkiejem pa se je oglasil še ameriški mornariški minister Knox, ki je izjavil, da imajo Američani ogromne zobe in da so sposobni zdrobiti še bolj trde kosti, kajti Amerika ima med drugim brodogrje, ki je že prejelo ukaz, da naj takoj strelja na tiste ladje, ki bi jo skušale ovirati.«

Islandija — bodoči Gibraltar Atlantika?

V Washingtonu se dejansko govori o tem, da naj bi Amerika in Anglija izmenjali straže na morjih. V ameriških listih se zato napoveduje novo sodelovanje med Anglijo in Ameriko. V Ameriki si domišljajo, da bo Islandija ostala pravi Gibraltar za Atlantik. Američani pa hočejo delati zelo hitro, ker je Knox sam izjavil, da je treba hiteti, dokler je Nemčija zaposlena na Vzhodu proti boljševizmu. S temi potezami skuša Roosevelt preprečiti katastrofo Angliji, pri tem pa nekako podpreti tudi Sovjetsko zvezo, ker je od sposobnosti njenega odpora odvisna tudi usoda Anglije. Med ameriški pristojniki krogi se je celo šliha izjava, da bi Amerika in Anglija morali podpirati sovjetsko vladu tudi tedaj, če bi se preselila v Sibirijo. Po mnenju istih ameriških krogov bi bilo važno, da boji na Vzhodu, čim dalj trajajo, kajti storiti je treba vse, samo da bi se posrečilo, da bi morala nemška vojska ostati čim delj zaposlena na Vzhodu.

V Berlinu pa izjavljajo, da jih take izjave prav nič ne motijo. Ugotoviti je treba, da je morala Amerika izvesti zasedbo Islandije zaradi tega, ker se boj za Atlantik razvija preveč katastrofalno za Ameriko in Anglijo in Amerika in Anglija morata sedaj izbirati med dvema težavama: Ali voziti potrebnine v Anglijo po najkrajši poti, kjer pa je angleško brodogrje doživelo že ogromne izgube, ali pa voziti po severni poti Atlantika in s tem zavleči dovoz in postaviti v službo še več parnikov. Anglija in Amerika sta se odločili za manjšo zlo, to je za severno pot. Gre pa zato, ali bo ameriško vojno brodogrje sposobno ščititi prevoz od Amerike do Islandije. Za to nadzorstvo pa bo morala Amerika zaposliti izredno mnogo svojega vojnega brodogrja in zato je čisto naravno, če ta okoliščina silno zanima japonske vladne kroge.

Ameriški narod odklanja v ogromni večini poseg v vojno

Stockholm, 11. julija. Ip. »Stockholmdinge« piše v neki novici iz New Yorka, da tamkajšnji krogi računajo, da je 75% ameriškega prebivalstva proti posegu v vojno. Po izbruhu vojne med Nemčijo in Sovjetsko zvezo pa se to nasprotje proti posegu v evropsko vojno veča povsod v Ameriki. Razne skupine, ki so proti posegu v vojno, predstavljajo sedaj že najmanj 80% prebivalstva.

New York, 11. julija. Ip. Včeraj se je pred uredništvom lista »New York Post« zbrala velika množica ljudi, ki je bučno demonstirala proti listu, ker je ta list v svojem uvodniku zahteval, da naj Amerika napove vojno Nemčiji.

Demonstranti so nosili velike napisne tabele, na katerih je stalo: »New York Post« zahte-

Gospodarstvo

Nafta na Hrvaškem

»Südost-Echo« poroča iz Maribora: Več stoletij je bilo že znano, da se nahajajo na področju nekdanje avstro-ogrske monarhije in pozneje jugoslovanske države tri ležišča nafte. Prvo petrolejsko ležišče je tako imenovani Murski otok, to je pokrajina med Muro in Dravo blizu Čakovca. Sele zadnje čase so ugotovili, da sega to področje tudi preko bivše jugoslovansko-madžarske meje. Na madžarski strani že več let pridobivajo surovo olje v dokajšnji količini. Naravni viri petroleja so pridri na dan v vaseh Selnici in Peklenici. Že pred devetdesetimi leti, ko še ni bilo tam nobenih železnic, so s konjsko vprego vozili surovo olje v 140 km oddaljeno tovarno za maže, pozneje »Prvo korosko rafinerijo za mineralno olje« v Spodnji Dravograd, kjer so ga predelovali v petroleje in razne maže ter kolomaz. Ko pa so stekle železnice, ta petrolej ni mogel več konkurirati z ruskim petrolejem, ki je prihajal preko Reke. Sele v povojnih letih je podjetje Doktor Racky v Selnici in Peklenici poskušalo z globokim vrtanjem, pa ni doseglo pričakovanih uspehov. Produkcija ni znašla nad 10 ton na dan. Leta 1939 je prišlo to surovo olje v švicarsko last. Švicarska družba je prodala veliko, še neproizvedeno količino surovega olja neki mariborski rafineriji in ji dala opcijo za daljšo dobo, toda že po treh mesecih je celo eksploatacijo in produkcijo prodala za nedoločen čas Jugopetrolu, potem pa je čez nadaljnje tri mesece prodala svoje delnice italijanski družbi »Agip«. Danes je to področje zasedeno po Madžarih.

Druge petrolejsko ležišče na Hrvaškem je severno od Zagreba med Savo in Dravo. Prva petrolejska koncesija, oziroma dovoljenje za vrtanje je bilo izdano za to področje leta 1866 za naravne vrelce pri Boriku in Kiklevski blizu Kutine. Tudi tu so že v prejšnjem stoletju pridobivali nafto in jo kar na mestu predelovali v mazilino olje. Surovo olje, ki vre na dan, ni bencin, je pa dragoceno zaradi velike količine visoko viskozne olja, ki ga vsebuje. Sedaj bodo Nemci pomagali Hrvatoma, da bodo lahko vrtali še na drugih mestih in pridobivali surovo olje, ki ga je po cenitvah geologov precej. Pobudo za to je dalo dejstvo, da na nekem mestu, ki so ga pred tremi tedni navrtali, dobivajo dnevno 100 ton surovega olja. Značilni za ta kraj so tudi metanovni plini, ki prihajajo z velikim pritiskom na dan pri Bujevici in Boriku.

Tretje nahajališče nafte bivše Jugoslavije je v Bosni južno od Save med Tuzlo in Krakom. Tudi to področje spada sedaj pod Hrvaško. Bivša jugoslovanska monopolska uprava je zadnja leta tudi v teh krajih poskušala z vrtanjem, pa z minimalnim uspehom. Na dan so pridobili nekaj manj kot eno tono surovega olja.

Ureditev potrošnje v gostinskih obratih

Ljubljana, 11. julija.

Prehranjevalni zavod je v zadnjem času potom svojih okoliščin ter potom časopisnih objav obvestil in seznanil vse preskrbovalne urade in javnost s podrobnimi navodili o uporabi živilskih nakaznic in oddaji racionalnih živil. Ker se nekateri gostinski obrati še danes ne drže navodil pristojnih preskrbovalnih uradov, daje Prevod ponovno naslednje pojasnilo:

Osebe, ki ne posedujejo živilskih nakaznic, ne morejo dobiti v gostinskih obratih živil, za katere je uvedeno racionaliranje. Izjemno je dovoljeno izdajati kruh brez nakaznic le začasnim gostom — tujcem največ za dobo dveh dni. Po preteku tega roka morajo imeti takli gostje živilsko nakaznico, ki jo dobe pri preskrbovalnem uradu tiste občine.

Za vsak izdani obrok kruha ter juhe z rižem ali s testeninami morajo gostinski obrati odrezati svojim gostom pripadajoči kupon nakaznice. Odrezki za moko ali kruh so v ta namen razdeljeni na dva dela ter se lahko uporabijo pri kosilu in pri večerji za vse dni v mesecu.

Kdor nima živilske nakaznice, ne more dobiti juhe z rižem ali juhe s testeninami. Za nakazilo juhe veljajo tako odrezki za riž kot odrezki za testenine, ravnanje se po zalozah kuhinje.

Veljavni so le odrezki tistega dne, ko je gost na hrani, ali pa odrezki naslednjih dni, nikakor pa ne zapadli odrezki starejšega datuma.

Vsak naslednji mesec bodo gostinski obrati dobili nova živila na podlagi odrezkov nakaznic, ki so jih zbrali v prejšnjem mesecu.

Blagovni promet med Nemčijo in Hrvaško. Nemški listi pišejo, da se bo 20. julija začel normalni blagovni promet med Nemčijo in Hrvaško. Za izvoz blaga iz Hrvaške je potrebno dovoljenje nemškega izvoznega urada v Zagrebu. Od tega so izvezte pošiljke mesa, zelenjave, jajc, sadja, živine in pošiljke nekaterih rud.

Zagrebaški sejem od 6. do 15. septembra. Prvi mednarodni zagrebaški sejem v novi državi bo od 6. do 15. septembra. Na sejmu bo predvsem pokazan pregled gospodarskih možnosti nove države.

Nemško-madžarska gospodarska pogajanja. V Budimpešti so se začela 7. julija med Nemčijo in Madžarsko pogajanja za obojestransko dolžitev izvoznih kontingentov. Kakor pišejo listi, potekajo pogajanja zelo ugodno.

Tudi Opel vključen v nemško vojno industrijo. Iz poslovnega poročila delniške družbe Adam Opel za l. 1940 je razvidno, da se je tudi Opelova industrija osebnih avtomobilov preusmerila v vojno industrijo. Mesto osebnih avtomobilov, ki jih delajo le še toliko, kolikor je neobhodno potrebno za izvoz, so začeli v serijah izdelovati velike vojaške tovorne avtomobile in druge izdelke, zlasti razne nadomestne dele vojaških motornih vozil.

Na Hrvaškem so že v veljavi stari devizni in carinski predpisi bivše Jugoslavije. Celotni devizni in valutni predpisi bivše Jugoslavije veljajo še naprej na Hrvaškem. Ti predpisi veljajo tudi napram vsem bivšim sestavnim delom Jugoslavije. Podobno je s carinskimi predpisi na blago, se torej pobira carina ravno tako, kakor v bivši Jugoslaviji.

va vojno. ljudstvo pa odgovarja: ne in še enkrat ne!

Pri tej demonstraciji je sodelovalo mnogo članov odbora »America First«. Še mnogo drugih organizacij je poslalo svoje zastopnike.

Washington, 11. julija. Ip. Rooseveltova zahteva, da naj se odobri nov kredit v višini 4 milijarde 700 milijonov dolarjev za izredne oboroževalne potrebe, je bila dostavljena poslanski zbornici.

Letalska nesreča v Ameriki

New York, 11. julija. Ip. V Avgustu v državi Georgija je prišlo do letalske nesreče v tamkajšnji letalski šoli. Trije učitelji so se ubili, gojenec letalske šole pa je imel toliko orisotnosti duha, da se je rešil s padalom.

Italijanščina brez učitelja

O jdlniku...

V današnjih časih pisati in govoriti o jedaci, je skoraj da poniža. Zaradi popolnosti našega tečaja moramo seveda govoriti tudi o njej.

Trije glavni obroki — zajtrk, kosilo, večerja — se imenujejo po italijansko: la colazione, il pranzo, la cena. V novejšem času se uveljavljajo novi nazivi: la prima colazione, la seconda colazione (skromen obrok popoldne), il pranzo (obilna večerja), la cena (manjši obrok pozno zvečer). — Malica se imenuje la merenda.

Gosta juha, kakršno poznamo po primorskem vplivu tudi pri nas, nam tudi po imenu ni tuja: la minestra (ali: la minestra in brdo). Taka juha je skoraj odtelna skromno kosilo ali večerja. Namesto nje si privoščijo Italijan rad tudi svoje slavne testenine — la pasta asciutta (izg. ašutta, prav za prav: suha testenina) in sicer: spaghetti — i spaghetti ali makarone — i maccheroni, pa tudi rezance — le lasagne (le tagliatelle, i tagliolini, le fettuccine). Pasta asciutta se pripravlja z maslom (il burro) in paradiznikovo omako (imenuje se potem: pasta al burro e pomodoro) ali pa z mesno omako (pasta al sugo). Zelo pogosto pridejo na mizo samo v vodi skuhanе testenine (takšni spaghetti se imenujejo — i spaghetti naturali), ki si jih zabeli (condire; condiscio) vsak po svojem okusu z maslom in sirom (con burro e cacio, con burro e formaggio), bodisi z parmezanom (il parmigiano) ali z bolj pikantnim ovčjim sirom (il pecorino).

Ministri ali testeninam sledi pri obilnem kosilu ali večerji jedi, ki jih dobimo na jedilnikih kjerkoli: meso (la carne) s sočivjem (la verdura) in posladek (v Italiji: sir in sadje — formaggio e frutta).

Meso: kuhano (bollito, lessò), pečeno (arròsto; peccena — l'arròsto m.). — Govedina (carne di manzo, ing. mánzò), telatina (carne di vitello), svinjina (carne di maiale), perotina (il pollame). — Goveja pečenka (del manzo arròsto), volovski jezik (della lingua di manzo), biftek (la bistecca), rosbiif (il rosbiffe), zrezek (la braciola), kotelet (la costoletta), telečja pečenka (un arròsto di vitello), svinjska pečenka (del maiale arròsto). Italijanska posebnost je meso, dušeno s paradiznikovo omako — lo stracotto. — Klobasa (zlasti pečenica: la salsiccia), krvavica (il sanguinaccio).

Sočivje imenujemo na jedilniku tudi »prilogo« — il contorno. Krompir (la patata, le patate): kuhan (p. lessò), v obličin (p. in camicia), pečen (p. fritte), stlačen (il purè di patate), v solati (p. lessò condite). — Fižol v stročju (i fagiolini), grah v stročju (i piselli), spinata (gli spinaci). — Salata (l'insalata): glavna (la vérdre), endivija (il d'in-

divia), iz rdeče pese (di barbabietola), iz cvetače (di di cavolfiore).

Italijanska posebnost so ptice, ponavadi ptice nabrane na ražen, kakor srbski raznjizi, (uccelletti allo spiedo) s polento (con la polenta). Pri mesnih jedeh moramo omeniti tudi pri nas popularno rižoto (il risotto; riž: il riso). — Ribe (il pesce, i pesci) so za italijanski jedilnik seveda tudi nekaj samo po sebi umevnega, kuhane (lesso), pečene (fritto), pečene na raženjku (in gratella), marinirane (marinato).

Za konec kosila ali večerje (per finire...) pride sir in sadje. Italijan nad vse rad je kot posladek sir skupaj s sadjem, bodisi z jabolkom (una mela), zlasti pa s hrusko (la pera), o čemer ima celo star rek:

Al contadino non lo far sapere
Com'è squisito il cacio con le pere!
(Kmetu nikar ne pravi,
Kako izvrsten je sir s hruskami!)

Pa tudi drugega sadja si rad in lahko privoščijo: smokev (il fico, i fichi), melon (il melone; melonova rezina — una fetta di melone), pomaranče (l'arancia), mandarine (il mandarino), grozdje (un grappolo d'uva).

In un ristorante.

Fra cliente e cameriere:
— Siéte ben sfacciato! Mi conteggiato 4 lire per una porzione di carne, nel mentre sulla lista cibaria sta scritto 4 lire 3.20!

— E' vero, signóre, gli rispónde, cálmo, il cameriere, — ma il macellaió ha telefonato al padróne in questo momento che la carne ha aumentato di 100 per cento!

Ključ k vjam v 60. nadaljevanju.

Pokazal je takšno nehalnost. Zmernost ti pridiguje, ki je sam vsem napakam vdan Njegov šolarji so mu dajali (dobesedno sicer: delali) toliko in takih darov, da je bil v kratkem silno bogat. Zahvaljujem se ti za tvojo dobroto, o priliki bom storil prav isto (prav toliko) zate.

L'hò trovato tale quale l'avevo lasciato. Tále semina che non raccoglie Tré dalla famiglia degli Orzi ed altrettanti da quella dei Curzi. Amiamoci l'un l'altro!

1 restavracija; 2 tu: gosti; 3 natakar; 4 nevarni; 5 contegiare — računati; 6 porcija; 7 nel mentre — medtem ko; 8 la lista cibaria — jedilnik; 9 star scritto — biti zapisano; 10 aumentare — zvišati; 11 qualcosa aumenta di prezzo — nekaj se podraži; 12 prezzo — cena.

Veličasten uspeh ljudskega koncerta

Tisoči in tisoči so poslušali koncert slavnih pevcev, med njimi najvišji predstavniki oblasti

L'enorme folla di ascoltatori al concerto popolare sulla piazza Kongresni trg. — Pogled na množico poslušalcev velikega ljudskega koncerta na Kongresnem trgu.

Zmagoslavje, ki ga je doživela rimska Kraljevska Opera s svojim prvim nastopom v Ljubljani, je še povečalo zanimanje občinstva za veliki ljudski koncert na Kongresnem trgu. V četrtek čez dan so pripravili nad 1400 stolov pred nunske cerkve in med znamenjem sv. Trojice. Pred stopniščem, ki vodi v nunske cerkev, je bil postavljen ličen oder, več okrašen z zelenjem. Na oderu je čakal koncertni klavir in mikrofoni. Že ob štirih popoldne se je začel polniti koncertni prostor, z vseh strani so vrel Ljubljančani na Kongresni trg, ki je bil sam okrašen s trikolorami, medtem ko je bilo učinkovito ozadje nunske cerkve prav tako poživljeno z zastavami. Okrog pol petih popoldne je prikoral na koncertni prostor postavna godba Sardinjskih Grenadirjev, ki je nato neumorno igrala koncertne točke ves čas, ko se je zbiralo občinstvo.

Okrog petih je bilo vseh 1400 sedežev že zasedenih, za njimi pa se je zgrnila množica vseh tistih, ki so hoteli stoje poslušati nastop slavnih pevcev. Vse veliki prostor do manufakturne trgovine Novak je zavzelo občinstvo v celi širini Kongresnega trga. Okrog petih so začeli prihajati na koncertni prostor odličniki in predstavniki javnega, kulturnega in vojaškega življenja našega mesta.

Eksc. Visoki Komisar Emilio Grazioli je prišel s svojo soprogo, dalje so prišli Armadni general Robotti, Divizijski general Orlando, Knez Dentice d'Accadia, Kvestor Messana, viceprefekt dr. Bissia, zastopnik stranke Gatti, ljubljanski župan dr. Adlešić s soprogo, ljubljanski podžupan dr. Ravnikar s soprogo in številni drugi. Posebno častno je bil zastopnik častniški zbor, pa tudi mnogo vojakov italijanske vojske je prihitelo na koncert. Armadni general Eksc. Robotti se je osebno pozanimal za bolne vojake, ki so prišli poslušati koncert in ki so sedeli na desni strani. Občinstvo je medtem popolnoma zaprlo koncertni prostor, kot prav poseben živahen šopek sredi velikanske množice pa je stal spomenik sv. Trojice, ki je bil ves posejan s poslušalci, ki so ob njem junaško splezali v višino celo do vršine stebra samega.

Ker so koncert, ki je bil pod pokroviteljstvom Visokega Komisarjata, s posredovanjem radijske družbe E. I. A. R. prenašale vse italijanske radijske postaje, se je koncert začel točno ob četrt na šest. Ko so prišli na koncertni prostor slavni pevci, jih je občinstvo pozdravilo z navdušenimi ploskanjem in z navdušenimi ovacijami, nakar je stopil na oder Beniamino Gigli. Iz oken sosednjih hiš so

gledalci, ki so se gnetli ob oknih, namerili na oder svoje daljnogleda, občinstvo se je v trenutku umirilo in nastala je popolna tišina. Slavni pevec je začel s prvo pesnijo. Z navdušenjo pozornostjo je občinstvo poslušalo slavni tenor in ko je končal, se je vsul nanj vihar navdušenega odobravanja. Nič manjšega priznanja niso bili deležni vsi drugi slavni umetniki, kakor Tina Macchia, Gino Bechi, Maria Caniglia, Maria Huder in Medera Limberti. Na klavirju sta umetnike spremljala Rainold Zamboni in Nikolaj Rucci. Umetniki so peli same znane napeve, na sporedu so bili Puccinijeva »Boheme«, Verdijev »Trubadur« in »Ples v maskah«, Cilejevi »Adriana Lecouvreur« in »Arlesianac«, Rossinijev »Seviljski brivce«. Zelo je bil všeč vsem duet, ki sta ga zapela Gigli in Bechi. Beniamino Gigli je zapel tudi dve znani pesmi iz filmov, za kar je žel viharo odobravanja. Prejel je v priznanje zlat venec.

Med petjem je nebo postajalo vedno bolj oblačno in ko je pel slavni Bechi »Seviljskega brivca«, so deževne kaplje začele padati že kar na gosto. Tako je odpadla zadnja točka. Občinstvo je navalilo k slavnim pevcem, vendar je dež skrajšal pristožno slovo. Na koncertu je bilo nad 3000 ljudi, pri čemer ne računamo godbe Sardinjskih Grenadirjev in vojakov. Za koncert, ki je nudil vse Ljubljani izreden glasbeni užitek, gre vse priznanje Eksc. Visokemu Komisarju, kakor tudi plemeniti naklonjenosti Kraljeve Opere in njenih članov. Ves dohodek ljudskega koncerta bo namreč po odbitju stroškov za pripravo koncertnega prostora uporabljen za dobrotne namene v Ljubljani. Prav zato smo dolžni slavnim izvajalcem dvakratno hvaležnost in priznanje. Podrobnejše glasbeno strokovno poročilo o koncertu bomo priobčili prihodnjé.

Beniamino Gigli riceve in dono una corona d'oro. — Slavni pevec Benjamin Gigli je dobil priznanje zlat venec.

Od Ljubljane do Trsta

Trst, 5. julija.

Sedaj, ko sem že nekaj dni v Trstu ter se mučim z načrti, kako bi za čitatelje »Slovenec« kar najbolj zanimivo opisoval življenje tega velenega mesta, se mi še vedno vračajo misli k začetku poti. Prijetno je slišati nalog: »Pripravite se, da pojedete v Trst!« — toda v današnjih časih ga je razmeroma težko izvršiti. Precej časa traja, preden so vse formalnosti opravljene in tedaj se šele zaveš, kako je prav za prav Trst blizu Ljubljane. Še do nedavna je bilo čisto drugače, z začetkom smo ogledovali ljudi, ki so potovali v Trst. Potem pa se je vse tako naglo obrnilo! Še malo, pa bo morda potovanje v Trst za Ljubljano samo prijeten enodnevni izlet!

Ko imaš v žepu potne dokumente, pa je vse ostalo tako enostavno. Sedeš na vlak ali še rajši na avtobus, pa si v kratkih urah v čisto novem svetu. Avtobusu bi dal še vedno prednost za potovanje. Sediš na mehkem sedežu, vidiš pa na poti dosti več zanimivega kakor iz vlaka, saj te pelje avto skozi osrčje dežele, dočim si utira železniška proga po tem svojevrstnem, težkem terenu čisto svoja pota, ponavadi daleč od vasi.

Cesta od Ljubljane do Planine je temeljito popravljena. Povsod ob njej vidiš novo življenje, povsod pospešen tempo dela. Čudovito lepa slovenska pokrajina drvi mimo, izvalja pri italijanskih sopotnikih vzlike občudovanja in veselja, pri naših pa ponosno zavest, da je kljub tolikim viharjem ostala slovenska. Res, čudoviti dogodki so šli preko te zemlje. Po cesti, po kateri se tako udobno peljemo, so že šli koraki nešteti narodi.

Obmejni pregled je kmalu končan in že krene vozilo naprej. Šele čez nekaj časa se zaveš, da drži avtobus urne. Je to tresenje prenehalo, da si na moderni asfaltirani avtostradi — eni najlepših in prvih v Evropi. Cesta je široka, ravno zarezana v pokrajino, ovire za njo kakor da ne obstajajo. Hrib premaga z globoko preseko, prepad z mostom, težko in trmasto kraško pokrajino si je podvrgla z brezobzirno voljo. Iz nje kar diha tista sila fašistične imperije, ki vzbuja občudovanje in spoštovanje pri tolikih narodih. Vožnja od Planine do Postojne je kratkotrajna, kar naenkrat smo na koncu prvega dela poti — v Postojni je treba namreč prestopiti na drug avtobus. Čudiš se praktični varčnosti Italije. Od Ljubljane do Postojne smo potovali z avtobusom na pogon z nafto, naprej pa poganja vozilo cenen produkt domačih gozdov — oglje. Pa kljub temu hiti avtobus prav tako naglo naprej. Dolgo se vije cesta pod kraljevo našega Krasa — dolgočim Nanosom, ki ga ponosno nazivajo »Monte Reo«; pokrajina in naselja postajajo vse bolj kraška, tla vedno bolj kamenita. Hitro so za nami veliki, živahni kraji Hrastje, Hruševje, Senožeče, kar naenkrat je tu Sežana, še zadnji zalet navzgor, pa smo na Opčinah. Kar prehitro je minila ta vožnja, ko začutiš na vrhu dih vročega juga in naenkrat zazreš kot omamljen pod seboj modro, neskončno morje in ob njem kraljico Adrije — Trst.

dov. Po njej so pred 2000 leti rimske legije prikorakale pred Emono ter daleč na severu postavljale mejnike rimskemu imperiju — in skoraj natančno po dveh tisočletjih je stopil Rim zopet na ta tla, znova ustvarja tu svoje pokrajine. Vzdržal ceste se je od pravekov vedno bil boj severa in juga. Mnogi narodi so začeli na tej zemlji svoje življenje, toda nobeden ni dolgo vzdržal na tem najbolj viharjem prostoru Evrope. Samo ubogi slovenski narod, najmanjši med vsemi, je razvil toliko čudovite vztrajnosti in sile, se je tako oklenil te zemlje, da je preživel vse nevihte.

Iz teh razmišljanj te vzbudi — meja, ki na Planini začasno še obstoji. Pred nekdajno jugoslovansko carinarnico je pregled prtljage. Cigarete, kava, sladkor — to je še vedno kontraband, dokler se Ljubljanska provinca tudi na gospodarskem polju čisto ne vključi v življenje Italije. Prijaznost italijanskih obmejnih organov pa je velika in olajša odpiranje kovčkov. Planina že nosi pečate in znake fašizma — stene skoraj vseh hiš so poslikane z ogromnimi napismi fašističnih gesel in Ducejevih besed.

Obmejni pregled je kmalu končan in že krene vozilo naprej. Šele čez nekaj časa se zaveš, da drži avtobus urne. Je to tresenje prenehalo, da si na moderni asfaltirani avtostradi — eni najlepših in prvih v Evropi. Cesta je široka, ravno zarezana v pokrajino, ovire za njo kakor da ne obstajajo. Hrib premaga z globoko preseko, prepad z mostom, težko in trmasto kraško pokrajino si je podvrgla z brezobzirno voljo. Iz nje kar diha tista sila fašistične imperije, ki vzbuja občudovanje in spoštovanje pri tolikih narodih. Vožnja od Planine do Postojne je kratkotrajna, kar naenkrat smo na koncu prvega dela poti — v Postojni je treba namreč prestopiti na drug avtobus. Čudiš se praktični varčnosti Italije. Od Ljubljane do Postojne smo potovali z avtobusom na pogon z nafto, naprej pa poganja vozilo cenen produkt domačih gozdov — oglje. Pa kljub temu hiti avtobus prav tako naglo naprej. Dolgo se vije cesta pod kraljevo našega Krasa — dolgočim Nanosom, ki ga ponosno nazivajo »Monte Reo«; pokrajina in naselja postajajo vse bolj kraška, tla vedno bolj kamenita. Hitro so za nami veliki, živahni kraji Hrastje, Hruševje, Senožeče, kar naenkrat je tu Sežana, še zadnji zalet navzgor, pa smo na Opčinah. Kar prehitro je minila ta vožnja, ko začutiš na vrhu dih vročega juga in naenkrat zazreš kot omamljen pod seboj modro, neskončno morje in ob njem kraljico Adrije — Trst.

Volkovi na postaji v Münhausnu

Potniki na postaji Münchhausen so pred kratkim prebrali mnogo strahu, medtem ko so na peronu pričakovali prihoda svojega vlada. Med množico ljudi sta se naenkrat pojavila dva velika volkova, ki sta bila namenjena za mestni živalski vrt v Münchhausnu ter sta v vagonu pregrizla lesene kletke in prišla tako na »zlati svobodni«. Med občinstvom, ki se je vse zbežano razbežalo na vse strani, sta se našla le dva korajžnejša potnika, ki sta s palicami pregnala nevarni zveri v eno od praznih postajnih pisaren in s tem preprečila kako večjo nesrečo. Volkova sta bila zaprta na postaji tako dolgo, dokler niso prišli ponj pazniki živalskega vrta ter ju spravili v železne kletke in odpeljali na varno mesto v živalski vrt.

Družba malih svobodnih ljudi

Ko človek včasih hodi po Ljubljani ali po drugih krajih slovenske domovine ter si ogleduje javne napise, mora večkrat kar začuden obstati. Ti napisi namreč več ko na glas razodevajo miselnost, ki se je polotila nekaterih naših malih ljudi. Čevljarški mojster na primer je od nekdaj imel zapisano na svoji tabli, da je čevljar. Danes si da na tablo napis: »Splošno čevljarstvo« — kakor bi ga bilo sram povedati, da je gospod Janez Silar čevljar. Miha Sivanka je bil včasih krojač, danes pa se je že spremenil v splošno in modno krojaštvo. Šivilja ni več šivilja, marveč damsko krojaštvo, mizar ni več mizar, marveč splošno mizarstvo. In takih bedastih zgledov bi lahko našli kar na tucete. Mali slovenski obrtnik se je začel nekako sramovati svojega obrtniškega poklica ter bi rad posnemal tovarnarja. Mizarški mojster, ki dela morda nekaj več s stroji ter ima nekaj več pomočnikov, je nehal biti mojster in obrtnik, zaradi česar si je na tablo dal napisati visokodoneče besede: »Tovarna pohištva«. Mala pletilja je čez noč postala »tovarna pletenina«, čeprav tam okoli zama oprezuješ, kje boš zagledal kako pravo in resnično tovarno.

To so znamenja, ki kažejo, kako se baš samostojni mali obrtniki skušajo iznebiti znamenja svojega rokodelstva, kakor bi rokodelstvo ter obrt bila v moderni dobi kaka sramota. Prav za prav pa je res tako, da je liberalni duh, ki je bil kakor kvas za kapitalistično družbo, na trtino uničeval malo in svobodno obrt. Kapitalistični gospodarski red je namreč ustvarjal velike obrate, v katerih so gospodovali ravnatelji in generalni ravnatelji nad stroji in tisoči delavcev. Ta ureditev družbe je pa rodila razredne boje med dvema taboroma, iz katerih je včasih nastajala celo državljanska vojna. Prav nič ne pretiravamo, če rečemo, da je francoskega vojaškega poloma bila kriva prav ta okolnost v prvi vrsti.

vo boljše družbo prihodnosti, moramo tudi mi Slovenci gledati, kakšna naj bo naša gospodarska in socialna prihodnost, od katere bo potem odvisen tudi naš prihodnji narodni in kulturno politični razvoj. Slovenija nikoli ni imela kaj prida velike industrije, ki jo imenujejo »težka industrija«. V glavnem se bila le srednja in mala podjetja, nekatera s slovenskim, druga pa s tujim kapitalom. Zavedati pa se moramo, da so slej ko prej najbolj zdrava tista podjetja, ki nimajo preveč delavstva. Inženirji, ravnatelji, generalni ravnatelji itd. to so gotovo pomembni gospodje v gospodarstvu velikih podjetij, toda mnogo važnejši za narodno celoto je tisti obrtnik, ki svoje podjetje sam vodi ter sam dela skupaj s svojimi delavci in pomočniki. Za to je treba mnogo več prožnosti in samostojnosti kakor pa za delo v velikem obratu. In se to: Z vsakim malim podjetjem izginja košček samostojnosti. Narod malih kmetov in obrtnikov ter drugih malih, a svobodnih ljudi bo svoje duševne sposobnosti znal čisto drugače razviti kakor pa narod, kjer je na eni strani pešiča generalnih diktatorjev, na drugi pa množica proletariata. Med mojstrom in pomočnikom je docela drugačno razmerje kakor pa med voditeljem kake velike tovarne in njegovimi delavci. To razmerje je brezosebno, med tem ko si mojster in njegov pomočnik stojita kakor dva sodelavca, ki sta drug na drugega navezana in drug drugemu zvesta. Duhovno razmerje je doma v malih delavnicah, v velikih tovarnah pa izginja. V prvih je tako tudi več zadovoljnosti, medtem ko je v velikih tovarniških dvoranah doma zgolj nezadovoljnost. Priden, vreden in pošten ter sposoben pomočnik bo kdaj postal samostojen, tovarniški delavec pa skoraj nikoli!

Zato gre naša misel za tem, da ustvarjamo družbo prihodnosti iz malih svobodnih ljudi. Tisti, ki delajo programe slovenskega naroda za prihodnost, naj na to mislijo, ker le v tem je mogoče zasidrati idejo vzajemnosti vsega, kar nosi slovensko ime.

Premiera vefilma »Železna maska« v Kinu Unionu

Ta sijajni in izredno napeti film, ki je napravljen po istoimenskem romanu A. Dumasa, nas popelje na francoski dvor in nam prikazuje življenje in spletke, ki so se dogajale tam za časa vladanja kralja Ludovika XIII. in njegovega naslednika.

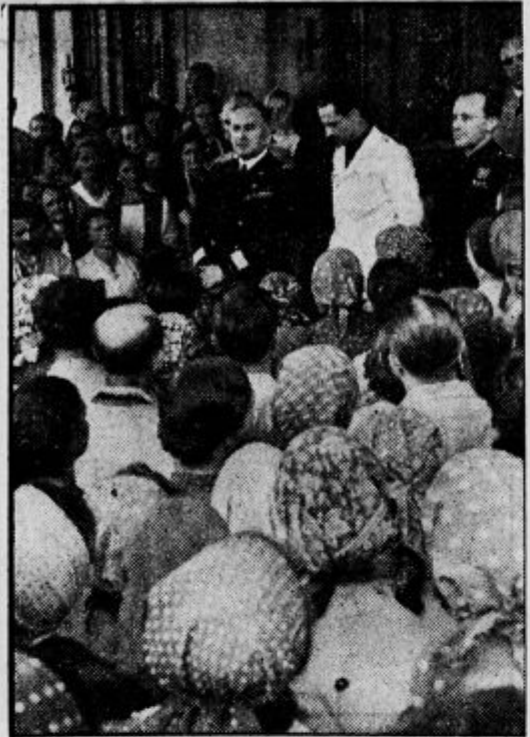
Kronika nam pripoveduje, da so le maloštevilni dvorjani vedeli za tajnost, da je imel tedanji francoski prestolonaslednik, poznejši kralj Ludovik XIV., brata dvojčka, po imenu Filip, ki je živel na gradu d'Artagnan, ne da bi tudi sam vedel za svoje pravo pokolenje. Ko je Ludovik postal kralj, se je minister Fouquet bal, da bi mogel Filip postati predmet raznih spletk dvorske kamarile. Zato je dal Filipa in njegove zveste oprode, štiri musketirje, zapreti pod pretvezo, da so se uprli pobiranju davkov. Kralj Ludovik XIV. je bil nezaupljiv in krvočnega srca in ko je zvedel za tajnost, da je Filip njegov brat, ga je pustil zapreti v Bastiljo. Da bi prikril bratovo podobnost, mu je pustil nataktni čez obraz železno masko.

Filip se je s pomočjo svojih prijateljev rešil iz ječe, vrgel svojega brata s prestola, ga postavil za isto železno masko v ječo in se poročil z njemu namenjeno nevesto.

Film, v katerem igrajo znani in priljubljeni igralci Joan Bennett, Louis Hayward (v dvojni vlogi), Joseph Schildkraut itd., je poln zelo napetih prizorov ter izvrstno igran in režiran. Ker je tudi ves film v celoti opremljen s slovenskimi napismi, bodo posetniki filma »Železna maska« v kinu Unionu imeli res prvovrsten užitek.

Louis Hayward in Joan Bennett v filmu »Železna maska«.

L'Ecc. l'Alto Commissario parla alle lavoratrici ed ai lavoratori della fabbrica di tabacchi. — Eksc. Visoki Komisar govori delavkam in delavcem tobačne tovarne v Ljubljani.

Okrepimo protijetični boj!

Ljubljana, 11. julija.

Deset let je minulo odkar vodi Protituberkulozna zveza težko borbo proti najhujši socialni bolezni — jetiki. Vse do začetka njenega poslovanja je bila prepuščena skrb za pobijanje jetike izrečno samo zdravnikom, ki pa v veliki večini niso bili specialisti. Za stvar vneti in požrtvovalni moške po ustanovitvi našo Zvezo ter prišli po njenih krajevnih edinicah z živim delovanjem v vseh večjih krajih Slovenije.

V razmeroma kratkem času je vzniklo na slovenskem ozemlju 21 protituberkuloznih dispanzerjev, ki so opravljali svoj človekoljubni posel v vseh večjih industrijskih krajih Slovenije. V zvezi s temi dispanzerji je izpolnjevalo njihovo delovanje 47 krajevnih protituberkuloznih lig, ki so sprejemale navodila za svoje udeleževanje od svoje Protituberkulozne zveze.

Sredstva za vzdrževanje protituberkuloznih dispanzerjev so bila sicer jako skromna, vendar pa je Protituberkulozna zveza uspela, da je z vsakoletnimi rednimi podporami bivše banske uprave in z raznimi prispevki široke javnosti omogočila uspešno delovanje vseh dispanzerjev. Prireditve tako zvanjih protituberkuloznih tednov v zadnjih letih so zbirale znatna gmojna sredstva, s katerimi je Zveza nabavila posameznim dispanzerjem deset rentgenskih aparatov, en aparat Državni šolski polikliniki v Ljubljani in večji mobilni rentgen-aparat za rentgenske preglede na terenu. Vsi protituberkulozni dispanzerji so bili najmodernejše opremljeni ter imeli za vodje specialiste-fiziologe, ki so jim stale ob strani strokovne zaščitne sestre. Uspehi,

ki so jih dosegli posamezni dispanzerji, so se zrcalili v dejstvu, da je znašal pred 5 leti v dravski banovini odstotek umrlih za jetiko 15 na 10.000 prebivalcev, dočim je ta odstotek tekom nadaljnjih 5 let plodonosnega delovanja Zveze in dispanzerjev padel na 10.

Protituberkulozna zveza je vpletala v svoje strokovno delovanje, posvečeno predvsem pobijanju jetike, izvrševanje svojih nalog tudi na drugih izdajala je strokovno glasilo »Delo proti tuberkulozi«, primerno pažnjo je posvečala stanovanjskemu vprašanju, prehrani šolskih otrok in v zadnjem času tudi zaposlitvi jetičnih rekonvalescentov. Iz leta v leto je s široko propagandno akcijo (strokovna predavanja, izdajanje posebnih poljudnih brošur, razglednic itd.) seznanjala ljudstvo z nevarnostjo jetike in je v tej smeri uspešno vršila svojo nalogo.

Nove razmere so razcepile njeno delovno področje, ki je obsegalo vso Slovenijo tako, da je ostalo pod njenim vodstvom od 21 dispanzerjev samo še 6 takšnih ustanov, in sicer: Ljubljana-mesto, Ljubljana okolica, Cerknica pri Rakeku, Metlika, Kočevje in Novo mesto.

Ves naš narod se mora zavedati ogromne škode, ki bi zadela zdravstveno skrbstvo, ako bi morala Protituberkulozna zveza z delom prenehati.

Zato se Zveza po tej poti ponovno obrača na vse plasti našega naroda z nujno prošnjo, da omogočijo z denarnimi prispevki nadaljevanje njenega koristnega dela in da jo v njenih ciljih po-svojih najboljših močeh v gmojem oziru podpro. (Ček. račun pri Poštni hranilnici 15-531). — Protituberkulozna zveza v Ljubljani.

Drobne novice

Koledar

Sobota, 12. julija: Mohor in Fortunat, mučenca; Janez Gvalbert, opat in ustanovitelj reda.

Nedelja, 13. julija: 6. pobinkoštna; Frančišek Solan, spoznavalec; Joel in Ezdra, preroka.

Novi grobovi

† Vida Jakličeva

Na svojem domu v Mostah, pri svoji materi in v eredi svojih sestra je ugasnila po daljši bolezni plemenita učiteljica Vida Jakličeva, hčerka rajnega našega vzgojitelja, organizatorja in pisatelja Franca Jakliča.

Gospodična Vida je bila tiha, pa nad vse pridna in poštena delavka povsod, kamor koli jo je bila poklicala dolžnost. Bila je prava hčerka v duhu svojega bogatega očeta. Rodila se je v Dobropolju na Dolenjskem dne 27. avgusta leta 1900. Ko je izvrstno končala učiteljico, je bila leta 1931 nastavljena za učiteljico v Stari cerkvi pri Kočevju, odkoder je prišla učiti na uršulinsko vadnico v Ljubljano. Pozneje je bila predstavljena v Dobriču in Dobropolju ter Grosuplju, odkoder pa je leta 1931 zaradi svojega zvestega narodnega delovanja bila prestavljena daleč tja v Prekmurje, kjer je ostala več kot 5 let. Iz Prekmurja je bila premeščena na mošćansko ljudsko šolo v Ljubljani, kjer je zdaj delovala do svoje prezgodnje smrti.

Rajna gospodična Vida ni bila zgolj izvrstna in vestna učiteljica, marveč je bila tudi vneta, dasi tiha delavka povsod tam, kjer je bilo zunaj šole treba širiti krščansko in narodno slovensko vzgojo in izobrazbo. Tiho pa dosledno in načelno je delovala v Slovaški družbi, kateri je bila ves čas zvesta članica. Ko je bila predstavljena v Ljubljano je v veliko ljubeznivo prostovoljno delovala in pomagala v uršulinskih vzgojnih zavodih, katerim je posvetila skoraj ves svoj dnevni prosti čas. Zraven tega pa je bila več let predsednica dekleškega krožka v Mostah, kjer je svojim dekletom predavala vsak teden ter skrbela za vzgojo svojih članic, katere jo bodo poslej težko pogrešali. Dasi zadnje čase je precej bolehnna, se je vneto posvetila tudi delu za revije ter je v veliko poštovnostjo delovala pri Elizabetni konferenci v mošćan. župniji.

Njeno delovanje je bilo res tiho, zato pa je bilo usmerjeno na globoko, kakor je bila globoka tudi sama, katere je živela življenje asketične duše. Njena pobožnost je bila vzorna, ne da bi bila sama pri tem pozabila na reve in težave svojih bližnjih, ki so bili izročeni njeni skrbi. Bila je prav tako zvesta in dobra hčerka svoje duhovne matere svete Cerkve, kakor je bila zvesta in dobra hčerka svojega rajnega očeta in svoje živeče mame, kateri ob tej bridki izgubi iskramo svoje iskreno sožalje, kakor tudi njenim sestrkam ter bratu. Bog jih tolaži. Rajnica pa naj živi v Bogu!

Njen pogreb bo v soboto ob 5 popoldne iz Ciglarjeve ulice 25 v Mostah k sv. Križu. Ave anima pija!

— Sorodnica bivšega črnogorskega kralja umrla. Na Cetinju je umrla gospa Zlatana Jovičević, daljna sorodnica kraljeve rodbine Petrovičev. Pogreba so se poleg ogromne množice udeležili tudi Visoki komisar Mazzolini z uradniki Komisarjata, general Tucci, poveljnik divizije, z vsemi višjimi častniki ter številni častniki vojaške posadke na Cetinju. Pred krsto so nosili tudi venca, ki so jih poslali Nj. Vel. Kraljica in Cesarica. Visoki komisar, poveljstvo divizije »Messina« in dalmatinski guverner.

— Duhovne vaje za duhovnike. V Domu duhovnih vaj v Ljubljani bo prihodnji tečaj za duhovnike od 21. do 25. julija. Oskrbnina se lahko poravnava z intencijami, ki bodo na razpolago v Domu. Prosimo preč. gg. da se pravočasno prijavijo. — Vodstvo Doma duh. vaj v Ljubljani. Zrinjskega 9.

— Tečaj italijanske — nov — se na željo mnogih interesentov odpre 14. julija. Honorar nizek. Prospekt daje: »Christofor učni zavod«, Ljubljana, Domobranska 15.

— V lsko vozi avtobus redne proge Ljubljana-Ig ob nedeljah zjutraj ob 8 izpred Krekovega trga, in sicer planince in izletnike, ki so se vsaj do sobote popoldne prijavili v društveni pisarni SPD na Aleksandrovi cesti. Povratek iz lške ob 18. Ker je ob nedeljah velik naval na redni avtobusni progi Ljubljana-Ig, prosijo SPD svoje člane, ki so namenjeni k zavetišču SPD v lski, da se vsaj do sobote popoldne prijavijo za navedeni avtobus.

— Za letošnje pevsko tekmo se je prijavilo že lepo število pevcev in pevk vseh leg glasov. Tekmovalci so iz najrazličnejših poklicev: visokošolci, dijakinje, dijaki, sodni pripravnik, uradniki, uradnice, dentista, pekovski, krojaški, trgovski in torbarski pomočnik, tiskarski uslužbenec itd. Zelo pestri spored bo vseboval pesmi naših skladateljev: Škerjanca, Pavčiča, Prelovca, Vilharja, Premrla, Preka, Medveda, Gerbiča ter speve iz oper: La Boheme, Traviata, Madame Butterfly, Evgenij Onegin, Faust, Rigoletto, Marta itd. Pevec bodo nastopili tudi v dvo- in tro- pevskih. Kakor lani, bo tudi letos občinstvo glasovalo za tri najboljše na glasovalnicah, ki bodo priključene vstopnicam. Raz-

sodišče, sestavljeno iz naših gledaliških pevskih strokovnjakov, bo izmed izglasovanih pevcev prisodilo najboljši nagrade. V prvem delu sporeda bo občinstvo in razsodišče iskalo nove, lepe glasove, ki jih dosedaj še ne poznamo. V drugem delu sporeda pa se bodo predstavili občinstvu lanski najboljši tekmovalci, ki bodo imeli tu priložnost pokazati, koliko so napredovali. Torej bomo slišali že odkrite glasove. Lani je bila pevška tekma prava senzacija za Ljubljano in kakor vse kaže, je tudi letos veliko zanimanje zanje, posebno, ker bodo nastopili poleg novih, tekmovalci od lani. Opozorjamo p. n. občinstvo, da bo javna pevška preizkušnja v nedeljo popoldne ob 10, zvečer ob 20 pa bo pevška tekma. Za pevsko preizkušnjo, h kateri bo imelo pristop tudi občinstvo, veljajo cene od 5 lit navzdol, za pevsko tekmo pa veljajo cene od 10 lit navzdol. Pevske preizkušnje se morajo udeležiti vsi tekmovalci. Če bi se kateri pripeljal kasneje iz ljubljanske okolice, naj se zgledajo eno uro pred pričetkom tekme zvečer v Operi. Opozorjamo naj si p. n. občinstvo rezervira vstopnice pravočasno v predprodaji pri dnevni blagajni v Operi.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Zelezna maska (Maschera di ferro)

Sijalen in valenapet film po A. Dumasovemu romanu. Borba dveh uratov dvojčkov za francoski prestol. Louis Hayward, Jean Bennett, I. Schildkraut. Film v celoti opremljen s slovenskimi napisi

Kino Union, telefon 22 21

Danes premijera!

Robin Hood Zapada

Ricardo Cortez, Marjorie Weaver. Zgodba o mladom farmarju, ki si je za dalnjo, da je jemal tatovom da je lahko pomagal ubogim.

Kino Sloga, telefon 27-30

Zanimiv roman iz današnjega meščanskega življenja

Gospodična

Erik Frey, Ilse Werner, Karl Schönbock

Kino Matica, telefon 22-41

— Naročnikom revije »Umetnost«, mesečnika za umetniško kulturo, sporočamo, da bo še nadalje izhajala. Št. 9-12 izidejo skupno z izredno zanimivo vsebino. Priloženo bo tudi kazalo za ves V. letnik. »Umetnost« je že v tisku in izide konec julija. Vljudno prosimo vse naše cenj. naročnike, ki so spremenili svoj naslov po zadnjih dogodkih, da nam izvolijo sporočiti svoj novi naslov, da jim bomo mogli dostaviti revijo. Naslednja, 1. štev. novega VI. letnika izide zopet normalno meseca septembra t. l. — Uprava »Umetnost«, Ljubljana, Pod turinom št. 5.

— Predpisi za izdelovanje in prodaje čevljev in usnja. S posebnim ministrskim odlokom so bili izdani predpisi, ki se nanašajo na izdelovanje ter prodajo čevljev in usnja. Tovarne čevljev smejo uporabljati goveje ali konjske kože tudi za izdelovanje težkih čevljev za industrijske ali kmetijske delavce. Čevlji smejo imeti tudi dvojne podplate iz govejega usnja, da so bolj trpežni. Najvišje dovoljene cene takšnih čevljev bo določil minister za korporacije.

— Proizvajalce oglja in posestnike gozdov. — Ravnateljstvo državnih gozdov Visokega Komisarjata za Ljubljansko pokrajino spet opozarja na naredbo št. 39 Visokega Komisarja o predpisih za proizvodnjo in prodajo rastlinskega kuriva, ki so objavljeni v »Slovenskem listu« št. 46, posebno pa še na določila člena 1., ki pravi, da morajo vsi lastniki gozdov v mejah in ob pogojih, določenih v veljavni gozdni zakonodaji, proizvajati čim največ drv in oglja. Da se pa za izdelavo oglja prebivalstvo omogočijo primerne cene, bo ravnateljstvo državnih gozdov v Ljubljani kupovalo oglje neposredno od proizvajalcev ter zato ravnateljstvo sprejema pismene ali ustne ponudbe oglja tudi neposredno od proizvajalcev in lastnikov gozdov.

— Avtomobilist podrl otroka. V Horjulu je v petek popoldne neznan avtomobilist podrl štiri-letno otročnino hčerko Angelo Trampus. Mala se je igrala na cesti, pa se je avtomobilu nerodno umaknila, tako da jo je avtomobil oplazil. Precej potolčeno dekle se orepljalo v ljubljansko bolnišnico.

Ljubljana

1 Mašniško posvečenje v cerkvi Srca Jezusovega. V nedeljo 13. julija bo prevz. g. dr. G. Rožman podelil v cerkvi Srca Jezusovega v Ljubljani bogoslovem Misijonske družbe gospodu Francetu Sodji sveto mašniško posvečenje. Sveti obredi se bodo začeli ob 7. Nedeljska pridiga in sveta maša ob pol 8 ta dan odpade; pač pa bodo tihe sv. maše ob 7, pol 8 in 8. G. Fr. Sodja bo imel svojo novo mašo takoj v ponedeljek ob 6 v cerkvi Srca Jezusovega.

1 Upraviteljstvo III. mešane ljudske šole v Ljubljani vabi ves učiteljski zbor in vse učence te šole, posebej še učence III. in IV. razreda višje ljudske šole, da se udeležijo pogreba svoje dobre učiteljice Vide Jakličeve. Zbor v soboto 12. t. m. ob 16.30 pred šolo.

1 Zgodba Schubertove tihe ljubezni do dunajskega dekleta, je zajeta v Schubert-Bertheljevi sprevoir: »Pri treh mladenkah«. S čustvom in humorjem naslikani biedermaleski Dunaj, je okoli, v katerem se dejanje godi. V glavnih partijah bodo nastopili: Vidaličeva, Janko, Zupan, Poličeva ter: Poljanarjeva, Barbičeva, Španova, Belizar in Modest Sancin. Dirigent: D. Zebra, Režiser: D. Zupan. To bo zadnja opereta, ki jo bo uprizorjela naša Opera v tekoči sezoni. Na premiero ki bo v soboto zvečer ob 20 za red Premierski, opozarjamo.

1 O violinski virtuozi Pini Carmirellijevi, ki bo nastopila v ponedeljek 14. t. m. v veliki filharmoniji dvorani, pišejo kritiki velikih inozemskih časopisov med drugim sledeče: Med najbolj nadarjene violiniste, kar jih je prišlo v poslednjih letih iz Italije, spada mlada Pina Carmirelli. Njen ton je izredno tople, obvlada vse tehnične težave svojega instrumenta in sijajno interpretira tudi najtežje skladbe tozadnevne literature. Zopet drugi list piše, da potrjuje vsak koncertni nastop mlade umetnice njeno izredno muzikalno nadarjenost, virtuozno tehniko in sijajno interpretacijo. Vsak njen na-

stop potrdi v polni meri to, kar se piše in kar se sliši o njeni umetnosti. Umetnica bo igrala v ponedeljek v prvem delu Frescobaldijevo Ario, Vivaldijevo Sonato v d-duru in Bruchov Koncert v g-molu. V drugem delu koncertnega sporeda pa vrsto krajših violinskih skladb. Na klavirju jo bo spremljala Marija Sala. Začetek koncerta bo točno ob pol 9 zvečer. Predprodaja v Knjigarni Glasbene Matice.

Naročite „Slovenčev koledar“!

1 Promenadni koncert priredi turistični odbor mesta Ljubljane v nedeljo 13. julija ob 10.30 do 12 v Zvezdi, ko bo glasbeno društvo »Zarja« pod vodstvom kapelnika Ivana Grudna izvajalo naslednji program: 1. G. Verdi: Aida, himna in triumfalna koračnica; 2. Trojan: Jubilarni zvoki, predigra; 3. dr. J. Čerin: Valček Vera — Meditacija; 4. G. Verdi: Oberto Conto di S. Bonifacio, predigra; 5. Učakar: Cinkole, koračnica; 6. V. Giongi: Zlate sanje, duet; 7. J. Gregor: Vesela gmagina, venček narodnih pesmi; 8. Knajzel: Pozdrav iz Knina, koračnica.

1 Strojepisni tečaj — novi — prično 15. julija. Na razpolago prospekt: Trgovsko učilišče »Christofor učni zavod«, Domobranska 15. Telefon 45-82. — Dnevni in večerni tečaji.

1 Učiteljska tiskarna d. d. v Ljubljani je darovala namesto venca na grob umrlega tovariša Ferda Juvanca 100 lir Učiteljskemu odboru za socialno pomoč. Iskrena hvala!

1 Vegovo ulico temeljito obnavljajo. Do realnega poslojpa, to je do Zidovske steze je že urejena in gladka, od Zidovske steze do poslojpa Vseučiliške knjižnice, oziroma do knežjeve zidu je bila posuta in z valjarjem potlačena te dni, hkrati pa so nadaljevali še s posipanjem naprej do Rimske ceste. Vsa Vegova ulica bo tudi katranizirana, tako da se ne bo dvigal prah ter bo gladka, kakor bi bila asfaltirana.

1 Ureditelj Mirja. Mestna občina sedaj ureja razne ulice na Mirju. Glavna ulica Mirja (ob rimskem zidu) je bila posuta z gramoznim kamenjem ter jo sedaj posipavajo z drobnim peskom. Poprej pa seveda kamenje čestni valjar dobro potlači. Zapra je za vozni promet tudi Bogoslovska ulica, ki jo bodo prav tako uredili. Na vrsti bodo še nekatere druge ulice na Mirju.

1 G. Broliha Jofela, prosimo, naj se takoj zgleda v naši pisarni na Miklošičevi cesti 22 b, kurirski oddelk. Rdeči križ.

1 Mestno zdravniško dežurno službo bo opravljal od sobote ob 20 do ponedeljka ob 8 zjutraj mestni viš. zdravst. svetnik dr. Mis Franta. Poljanska cesta št. 15/II, telefon št. 32-84.

Gledališče

Drama: Sobota, 12. julija: »Okence«. Izven. Cene od 7.60 lir navzdol. Igra skupina slovenskih mariborskih igralcev. — Nedelja, 13. julija: »Via malac«. Izven. Cene od 7.60 lir navzdol. Igra skupina slovenskih mariborskih igralcev.

Opera: Sobota, 12. julija: »Pri treh mladenkah«. Premiera. Red Premierski. — Nedelja, 13. julija ob 10. Javna pevška preizkušnja. Izven. Cene od 5 lir navzdol. Ob 20 Pevska tekma. Izven. Cene od 10 lir navzdol.

Radio Ljubljana

Sobota, 12. julija. 7.30 poročila v slovenščini — 7.45 slovenska glasba. Med odmorom ob 8 napoved časa — 8.15 poročila v italijanščini — 12.30 poročila v slovenščini — 12.45 pisana glasba — 13. napoved časa, poročila v italijanščini — 13.15 uradno vojno poročilo v slovenščini — radijski orkester in komorni zbor pod vodstvom Marija Sijanca — 14.00 poročila v italijanščini — 14.15 simfonični koncert pod vodstvom mojstra Simonettija — 14.45 poročila v slovenščini — 17.15 nove plošče Cetra — 19.30 poročila v slovenščini — 19.45 operetna glasba — 20.00 napoved časa, poročila v italijanščini — 20.20 pogovor v slovenščini — 20.30 Lucía di Lammermoor, opera v 3 dejanjih Kajetana Donizettija. Med odmor: 21.10 beseda v slovenščini — 21.55 pogovor v slovenščini. — Po operi ob 22.50 poročila v slovenščini.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20, in mr. Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

Poizvedovanja

Revni starček je izgubil vsoto denarja od hiralnice do Zmajškega mostu. — Najditelja prosim, naj odda denar v upravi »Slovenca«.

Nekdo je izgubil v podružnici »Slovenca« na Miklošičevi cesti ključ od kolesa, ključavnica št. 204, znamke »Šebec«. Dobi se v podružnici »Slovenca« na Miklošičevi cesti.

Iz Trsta

Za dekana stolnega kapitlja v Kopru je bil od rimske Daterije imenovan mons. Giorgio Brun, bivši vodja koperskega semenišča in v zadnjem času župni upravitelj v Koprivljah.

Domači material za novo univerzo. Največje gradbeno delo novega Trsta je njegova nova univerza. Dela na tej zgradbi so v polnem teku in naglo napredujejo, tako da so dosegla že drugo nadstropje. Sedaj se že vidi vsa ogromna razsežnost teh stavb. Opremljene bodo z vso moderno razkošnostjo, da bo izglel čim najlepši, toda vsa oprema mora biti iz domačega materiala. Tako bodo vse stavbe obložene do prvega nadstropja z istrskim marmorjem iz državnih kamnolopov, z istim kamnom, iz katerega je bil zgrajen pred 1800 leti puljski amfiteater. Ta marmor, ki spominja na znani rimski travertin, je nastal pod morjem s spajanjem starih in novejših kamenitih prvin. Pri gradnji univerze ga bodo rabili nič manj kot 2500 kubičnih metrov. Ogromno stopnišče, ki bo vodilo s ceste Fabia Severa k univerzi ter bo obstajalo iz 34 stopnic, dolgih do 40 metrov, bo napravljeno iz domačega belega kamna. Dolžina vseh teh in še nekaterih manjših stopnic bo znašala 2 in pol kilometra!

Toča pada na Krasu. Prejšnji teden je divjala nad Trstom in njegovo okolico več neviht, združenih s hudimi nalivi in mestoma tudi s točo. Dvakrat je toča močno klestila. V mestu je padala med dežjem in ni napravila večje škode, v okolici pa je v nekaterih krajih klestila na suho ter je škoda velika. Posebno hudo je udarjala toča okrog Tomaja. Prizadeti so zlasti vinogradi in sadovnjaki ter povrtnina.

Rdeči križ poroča

Na Poizvedovalni oddelk je prišlo nekaj obvestil. Svoje naprosamo, da jih dvignejo v naši pisarni na Miklošičevi cesti 22 b: Antič Nevenka, Bečička Rudolf, Breznik prof — za Jamšek Marijo, Brnčič Vera roj. Šermazanov, Dolenc Blaž, Dolenc Oskar, Dougan Majda, Golorej Lilijana, Grmovšek Boža, Kalan Emil z družino, Miklar Aleksander, Osterc Matko, Pernuš Anka, Pintar Slavko z ženo,

Popič Predrag, Rihter K. Desa, Sehič Osman, Šerbak Emil, Široki Marica, Šparovec Franc, Švabič P. Branislav, Vehar Josip, Vidic inž. Ivan.

Prosimo svoje nize navedenih, da se zgleda v naši pisarni, da dobe neke informacije o pogrešanih.

Jakeb G. Andrej, Jazbec M. Ladislav, Kerin A. Stanislav, Klačar Jakob, Klif F. Milan, Kogelnik A. Ivan, Kosi I. Stanislav, Koštomaj J. Franc, Kozolje F. Niko, Lavrič F. Ludvik, Lavriša F. Jakob, Leopold F. Dragan, Leskovec F. Franc, Marinič J. Franc, Merzeb J. Leopold, Mršič M. Andrej, Nille J. Franc, Nostič G. Karlo, Plantan A. Anton, Poje A. Franc, Pokljukar I. Jakob, Poncel J. Franc, Ponikvar M. Mihael, Rancigaj F. Franc, Ratajec I. Ivan, Raznikar M. Franc, Rundusek I. Dragutin, Tavčelj A. Edvard, Titan I. Josip, Urbas I. Jakob, Velan I. Jakob, Zamonc F. Franc, Zaplotnik I. Franc, Zrimšek Ivan, Žagar J. Anton, Žigmund A. Anton.

Sport

Akademski športni klub priredi v nedeljo, 13. julija izlet v Cerklje na Koroškem in k Cerkljskemu jezeru. Ogled Cerkljske kotline in njenih znamenitosti, posebno še presihajočega Cerkljskega jezera, ki ravno v teh dneh zopet usiha. Odhod z vlakom ob 12.15 z glav. kolodvora. Povratek ob 21. Vabljeni člani, članice, starešine in prijatelji kluba. ASK.

DKS »Edinstvo« obvešča vse klube in dirkače, da je dirka, katere bi se morala vršiti v nedeljo, 13. t. m., odložena za nedoločen čas iz tehničnih razlogov. Kdaj bo dirka, bo naknadno javljeno v časopisih. — Predsednik.

V 12 tekah 9 zmag italijanskih veslačev. Italijanski veslači so tekmovali v Berlinu, Frankfurtu in Budimpešti z nemškimi, danskimi, madžarskimi in hrvaškimi veslači, kjer so odnesli 9 zmag. Treba je pri tem upoštevati, da so morali Italijani veslati popolnoma v drugih vodah, kot so jih doma vajeni, in da so se morali kosati z najboljšimi veslači, ki so imeli evropsko in svetovno prvenstvo.

Prva tekma ee je odigrala v Grünau 21. junija in so tam Italijani dosegli prvo zmago in so dospeli na cilj pred Nemci in Danci, klub temu, da so se tudi Danci dobro držali. Dan nato so dosegli drugo zmago. Tretjo zmago so dosegli nad Nemci, ki so tik za njimi, potem Danci, medtem, ko so Madžari ostali četrti. Ta zmaga je bila prav zaslužena, saj je bila med vsemi prejšnjimi in poznejšimi tekmami le-ta najbolj trda. 28 in 29. junija so tekmovali Italijani v Frankfurtu, kjer se jim je bilo treba boriti s Švicarji. Toda tu jim ni šlo tako dobro z ozirom na to, da niso navajeni tako močnega toka. Tam so tekmovali tudi s Hrvati, ki pa zanje niso predstavljali trdega oreha. Italijani so se nato podali v Budimpešto, kjer bi morali tekmoovati zopet z Nemci in Madžari. Nemcem pa ni bilo omogočeno dospeti v Budimpešto. Tako so se 5 in 6. julija borili v veslanju samo z Madžari. V kratki dobi 17 dni so torej Italijani dosegli 9 zmag kar je prav lepo število, kajti ni lahko premagovati dobre tekme. S tem so ponovno dokazali, da so tudi v tem športu močni in vztrajni.

Mišek POŠTNI PILOT

IV.

Mišek spozna kapitana Zamaška.

Drugi dan je prišel med poukom v Miškovem letanju nov pilot, odločnega nastopa.

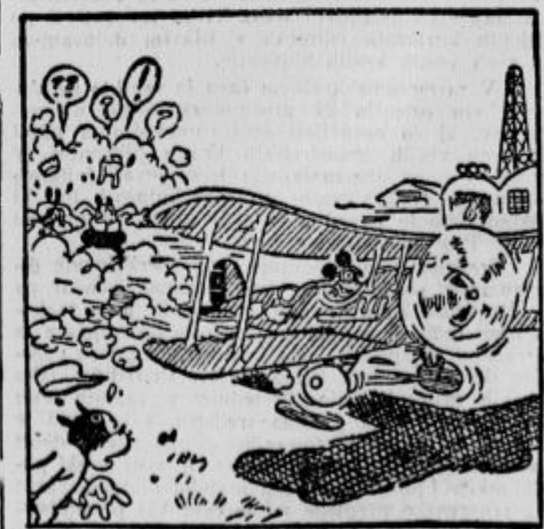
»Jaz sem kapitan Zamašek, Tvoj učitelj«, je rekel Mišek. »To letalo ima dva sedeža in ti boš sedel spredaj, jaz pa zadaj — pa bova oba vodila letalo.«

Mišek se je ves blažen uedel na svoje mesto. »Zdaj boš pa ti vodil letalo, jaz pa bom opazoval«, je nadaljeval Zamašek. »Kadar ne boš vedel naprej, bom pa jaz vodil dalje. Torej pazi!«

Tedaj je priskočil Suhec: »Se ne, kapitan Zamašek!«

Kapitan, ki je bil že pogljal letalo, se ni oziral na mehanikove besede.

»Gledjte, zeleni signal!« je vzkliknil Mišek in je brž vedel, kako bo obrnil letalo. »Boš se videli, kajti ni bom preukucnil!« se je Mišek ves ponosen zarežal.

»Brž pokličite rešilni voz!« je zakričal kapitan. »Tale fantič si na vsak način hoče razbiti glavo!«

„Slovenčev koledar“

STANE LE 9 LIR • OBSF. GAL BO ČEZ 200 STRANI • OBLIKA POLOVICA • STANI „SLOVENCA“ • NAROCITE GA TAKOJ!

Matijska Malešič

17

V zelenem polju roža

Izvirna povest

Mirno in nepremično sedi Tine ob Vidi. Morda ji razlaga, kako težko mu je v Ljubljani po domačih poljih, pašnikih in gozdovih? Ali Vida, ti vendar nisi v zelenem polju roža! Da ti ne pripoveduje o negovanih rožah po oknih in vrtovih, ki jim zalivajo in jih negujejo bele roke? Enkrat je v Ljubljani pravil tudi o takih rožah... Taka roža bi bila ti, Vida...

Hipoma je Metko stisnilo pri srcu, da bi zastokala: Lovro Kvas, gospod Lovro Kvas, Manici je gotovo bližja Vida ko Metka...

Po tej telesni bolečini in po višku Metkine žalosti je začel rasti v njej odpor in jezica. Tudi prav, če hoče tako, muhasti pesnik, učeni osmošolec! Le čakaj, Lovro Kvas!

In ko da jo je nekaj pičilo, se je naglo obrnila k Vekoslavju: »Pa mora biti velika tista vaša zemljiška knjiga in učena?«

Vekoslav blažen: »Ni ena sama knjiga! Več jih je! Učena je pa le na videz, kdor se poglobi v njo...« In Vekoslav se je potopil v njo.

Poslušala ga je le na pol, dasi se je delala, ko da je vsa zaverovana v njegovo pripovedovanje.

Tine je prišel igrati in z lahkoto v osmo, čez par mesecev pojde k tisti težki skušnji, ki ji pravijo matura. Odličniak je, teta je povedala, da sami profesorji hvalijo njegov talent. Vekoslav pa ni mogel ni preko tretje... Tine stres kot iz rokava kaj takega:

Tam za gorami sreča spi...
Do nje brezmejno so daljave,

do nje cest ni, do nje stez ni,
še sled so zbrisale goščave...

Vekoslav se muči, kako bi ji opisal zemljiško knjigo v sodišču, ob kateri prečepi dneve od jutra do večera, mesece, leta. Do starih dni se ne loči od tiste puste knjige, ki je zanj višek zanimivosti, kruh...

Kaj si, rečni Vekoslav, v primeri s Tineto! Ali Metka je čutila, kako obvisi od sosednjih miz zdaj pa zdaj na njej vprašajoč, včasih zavijljiv, včasih škodoželjen pogled. Pohiti, škodoželjen pogled, do Tinete! Povej mu, da ima Metka snubača, resnega snubača! Plačo ima, redno mesečno plačo, do pokojnine ima pravico. Povšaran bo s časom, ko se povzpne do vodje zemljiške knjige, ne bo njegova plača dosti manjša, če ne enaka ali večja ko plača mladega sodnika. Kje pa si ti, osmošolec Tine, še od prve plače?

Saj Metka sama ni vedela, zakaj prav za prav hoče nagajati Tinetu. In dali je prav, kar dela in kakor ga hoče dražiti. Iskrivo upanja ji je podžigala misel: Če je zapel pesem res iz srca, če je res občutil, o čemur je pozimi govoril v tetini kuhinji, ga bo zaskočilo, ko zve, kako je bila prijazna z Vekoslavom. Nič ni bilo res, pa si verjel in si se ogrnil s plaščen užitnosti in nedostojnosti. Zdal pa imaš! Sam si si kriv! Kaj le napraviš sedaj? Kaj le napraviš?

Tine ni napravil ničesar. In to je gnalo Metko v obup. Enkrat se ji je sicer zazdelo, da so govorili pri nadučiteljevi in Lohačevi mizi o njej, ali vsaj o njih. Vsi so pogledali semkaj, le Tine se je le napel okrenil. Menda je prišel s svojim pogledom, le do Vekoslava, naprej, do nje, ni hotel. O, ti trdi, občutljivi Tine! Misliš, da imajo drugi kamen mesto srca?

Nadučiteljevi so še pred mrakom vstali. Tine za njimi. Upanje, ki ga ni vse popoldne izgubila, je niti po njegovem odhodu ni zapustilo. Ah, na tem malem, malem in tenkem upanju je vsa

drhtela: Vrne se, k mizi pride z očetom. Z očmi mi pove, kako jo muči s vojo krivico. Samo da izve, kako in kaj, samo da mu pove! Nič drugega noče od njega, le povedati mu mora. Potem pa naj napravi, kar hoče.

Tine se pa ni vrnil na vrt. Drugi dan se je odpeljal v Ljubljano, po slovo ni prišel k sosedu, povprašal ni, če naročijo za telo pozdrave.

Metka je ostala s svojo jezo, žalostjo, dvomi, negotovostjo. Le zakaj so pesniki taki?

Ostala je tudi Vekoslavova vztrajnost. Na velikonočni ponedeljek se mu je na vrtu pri Anki posrečilo, da je vzbudil v Metki zanimanje zase, za svoje delo, za svoje življenje, za svoje načrte. To ga je vzpodbudilo. Ob lepih spomladanskih večerih jo je prikollesaril tudi ob vsakdanjih dnevih v vas, skoči pred hišo s kolesa, se nasloni nanj in bil prijeten in sladek ko med. Oče ga je vselej povabil, da radi spodobnosti. Šeasoma se je pa Vekoslav tako udomačil, da več niti vabila ni bilo treba, kar vstopil je.

Kaj je hotela Metka? Lepa beseda najde lepo mesto, pravijo. Taka vztrajnost bio majala še kako zakletu kraljično, da bi ne bila hladna in ledena proti obiskovalcu. Tisto, kar mu je napravela o Veliki noči s pirhi, je bilo tako grdo, grdo in nespodobno, da je bilo Metko v dno srca sram. Ze da to popravi in izbriše v njegovem spominu tisti njen nastop, je morala potrpeti z njim. Nikar na svetu bi nobena ženska ne mogla biti osorna z Vekoslavom, ki ni nikdar govoril o svoji ljubezni, kazal jo pa tako očitno in vneto, da bi omehtal kamen.

Sam si vsega kriv, Tine. Če ti je hudo, prav! Če te ne boli, tudi prav. Potem sploh nisi vreden, da bi Metka radi tebe žalila dobrega Vekoslava.

Kam vodi vse to, Metka? Na to Metka ni hotela misliti. Kaj odgovori Vekoslavju, ko spregovori odlo-

čilno besedo? Tudi na to si ni hotela Metka jasno odgovoriti. Bo že kako! Sicer je pa do tega še daleč, daleč. Vekoslav menda odločilne besede sploh nikdar ne izreče, preveč je obziren in boječ. Prej ko se na to pripravi, bo Metki že padla prava misel v glavo.

Tinetova pesem je ležala skrita v omari. O njej ni vedel nihče, Metka jo je tako skrila med svoje čipke, da bi je niti sestra, pred katero ni mogla ničesar skriti, ne mogla niti pri najmanjši preiskavi najti. Prej jo je Metka vzela v roke, kadar ji je bilo prav mehko pri srcu. Sedaj ni že tedne brskala po svojih čipkah in pa vzorcih.

Tudi povpraševanja radovednežev, kdaj bo poroka, je niso več dražila. Če je Tinetu prav, čemu bi se jezila? Ali ni prejšnja jeza izvirala le iz strahu pred Tineto?

Sicer pa ni bil Vekoslav tako suhoparen, kakor si je mislila Metka, ko ji je brnela po glavi le Tinetova pesem. Ob priliki je povedal, kako veselje misli napraviti svoji mladi ženi takoj po poroki. Na ženitovansko potovanje jo popelje. Na morje, na morje Adrijansko! V Ljubljano, čez St. Peter na Reko! Potem s parnikom v Dalmacijo, Zader, Šibenik, Split, Dubrovnik, Boko Kotsko. Od tod po železnici po Hercegovini in pa Bosni: Mostar, Sarajevo, Bosanski Brod. Čez Zagreb domov.

Metka ga je začudeno pogledala. Glej ga, Vekoslava, na kaj misli! Pa bi človek ne verjel, da mu razen zemljiške knjige roji še kaj drugega po glavi!

Ko je opazil njeno zanimanje, je ves oživel: Z Reke se povzpne na Trsat. Tam je znana hrvaška boja pot, grad slavnih Frankopanov je tudi še ohranjen. Razgled s Trsata je baje zelo lep: Učka na severu, Opatija, Lovrana, Reka in Sušak pod nogami, otoki po morju... Metka je rada poslušala.

KULTURNI OBZORNIK

Druga predstava Kraljeve Opere iz Rima

Giacomo Puccini: »Madame Butterfly« — Giuseppe Verdi: Balet iz opere »Sicilske večernice«

V četrtek, dne 10. t. m. je v opernem gledališču Kraljeva Opera iz Rima nudila predstavo Puccinijeve opere »Madame Butterfly« in balet iz Verdijeve opere »Sicilske večernice«. »Madame Butterfly« je bila uprizorjena v novi zasedbi. Predstave se je udeležilo ponovno mnogo občinstva, ki je preko navadne mere napolnilo opero do kraja. Med odličnimi gosti so predstavi prisostvovali tudi gg. Visoki Komisar Eksc. Emilio Grazioli, Armadni Poveljnik general Robotti, Poveljnik Divizije Sardinjskih Grenadirjev general Orlando, Poveljnik Divizije »Isanzo« gen. Romero, Kvestor Gran. Off. Messana, zastopnik Stranke cav. uff. Gatti, viceprefekt comm. dr. Bissia, nemški konzul dr. Brosch, številni častniki in uradniki ter zastopniki raznih kulturnih društev in ustanov. Od domačih odličnikov so bili navzoči tudi župan mesta Ljubljane in drugi vodilni zastopniki javnega, kulturnega in gospodarskega življenja. Ostala publika pa je bila po večini druga, tako da so nekateri videli »Travietto«, drugi pa »Madame Butterfly«. Le bolj redki so bili, ki jim je bilo mogoče prisostvovati obema predstavama. Čeprav je bila gneča še večja kot pri prvi predstavi, se je publika vedla bolj disciplinirano. Predstavo je spremljala od začetka do konca z velikim zanimanjem in dajala iskreno priznanje pevcom pri odprti sceni in jih večkrat prisilila s ploskanjem, da so morali priti pred zastor po končanem dejanju. Iskrenega navdušenja je bil deležen tudi dirigent, ki je moral priti prav tako pred zastor, tudi ob vsakem nastopu je bil sprejet s simpatijami in ploskanjem. Tudi ob tej priliki je bila rimska operna skupina sprejeta z veseljem. Prav tako je bila publika navdušena nad baletom »Sicirje letni čas«.

Uprizoritev »Madame Butterfly« je vodil dirigent gospod Oliviero de Fabritis. Zbore je nastudiral in vodil zborovodja g. Giuseppe Conca, režiral je do dela režiser g. Marcello Govoni, insceniral je scenograf g. Alfredo Furiga. Solistično zasedbo so izpolnili: glavno vlogo Madame Butterfly (Cio-Cio-San) sopranistka ga. Augusta Oltrabella, nornariške poročnice iz USA B. F. Pinkertona tenorist g. Aleksander Ziliani, Suzuki, služabnica Butterfly mezzosopranistka ga. Edmee Limberti, ameriškega konzula v Nagasakiju Sharplessa baritonist g. Emilio Ghirardini, Kate Pinkerton ga. Tina Macchia, Goro je bil g. Adelfo Zagonara, princ Yamadori g. Conti, stric Bonzo g. Ernest Dominici, komisar g. Millo Marucci in uradni registratur g. Blando Giusti.

Orkester je v zelo dobri in estetsko učinkoviti igri toplega polnozvočja, čist in jasen v poustvarjanju po intencijah dirigenta g. Oliviera de Fabritisa oblikoval plastično in nudil silna mesta notranje napetosti in prepričevalne dojemljivosti. Dirigent je oblikoval z ostrim žutom prisknega muzikalnega gona in črpal iz močno grajene umetnine vso dano lepoto ter jo enakovredno njeni veličini poustvaril do izredno popolne estetske zaključnosti. Nazorno oblikovane fraze so se lepo prelivala v harmonski barviti danosti Puccinijeve glasbe, ki nosi tako svojstven obraz in silno notranjo dinamičnost. Dirigent je vodil orkester v nepretrganem povesanju in niansiranju. Čudovita je tudi precizna povezanost v skladnem dejstevanju s pevci-solisti in zborom ter med orkestrom. Dirigent g. Oliviero de Fabritis predstavlja izvrstnega dirigenta in oblikovalca Puccinija. Moč poustvarjalne potence izpričuje glasbenika-dirigenta kot osebnost, obdarjeno s prvinskilo in veliko kulturo. Oblikovalno zaživi Puccinijevo delo v najvišjih vrednotah estetske muzikalne podobe, ki učinkuje pristno in živo.

Ga. Augusta Oltrabella kot Madame Butterfly je s svojim petjem lepo oblikovala. Njen glas je lep zlasti v višjih legah, prodoren in polnozvočen. Podala nam je svojstven tip Butterfly v bolj temperamentni gibalnosti, kakor bi pričakovali in kakor smo navajeni. Bila pa je v igri dosledna, v petju zelo dobra in prepričevalna. Muzikalna kultura je pri njej visoko stoječa.

Pinkertona je predstavljal g. Aleksander Ziliani igralsko v odgovarjajoči oblikovalni dejavnosti. Njegov lepo barvani tenorski glas pa se ni mogel v akustično slabem prostoru razmahniti do tistega polnozvočja, ki ga nudi akustično boljši prostori. Vzrok je tudi v tem, ker se je dejanje odigravalo bolj v sredini odra. To je pa že dobro poznana težava našega gledališča. Je pa izvrsten muzikalni interpret v svojem petju.

Suzuki, služabnica Butterfly ge. Edmee Limberti, ki je že pred predstavo na Kongresnem trgu nudila lepoto mezzosopranskega glasu in dobrega oblikovanja, je bila v dramskem pogledu izvrstna. Za igro ni prav nič zaostajala v petju. Pevka

ima velik obseg, ki zmore izredno lep ton v višinah in nižinah.

G. Emilio Ghirardini je podal v Sharplessu po naravni igri prepričljiv realen tip konzula. V lepo postiranih tonih je oblikoval svojo pevsko partijo. Kakor vsi, je tudi on na recitatoričnih mestih jasen v izgovorjavi.

Kratko vlogo Kate Pinkerton je prikazala ga. Tina Macchia. Ostale kratke vloge so izpolnili dobro gg. Adelfo Zagonara, ki je predstavljal Goro, Gino Conti kot prince Yamadori, Ernesto Dominici kot stric Bonzo, Millo Marucci kot komisar in Blando Giusti kot uradni registratur.

Pevski zbor pod vodstvom zborovodje g. Giuseppe Conca je nudil lepo in precizno petje tako na odru v prvem dejanju kakor v ostalih za odrom. Odlikovala ga je tudi naravno prepričljiva igra v vlogah prijateljev in prijateljic Butterfly v prvem dejanju.

Zelo dobra je tudi režija; zlasti v prvem dejanju, režiserja g. Marcello Govonija. Isto velja za inscenacijo scenografa g. Alfreda Furiga.

Po dokončani predstavi »Madame Butterfly« so se nam po vmesnem odmoru predstavili plesalci-solisti in baletni zbor rimske operne skupine v izvedbi »Sicirih letnih časov«, balet iz Verdijeve opere »Sicilske večernice« po zasnovi koreografa g. Aurelija M. Millosa. Nastopili so: prva plesalka Kraljeve Rimske Opere ga. Attilia Radice, g. Filippo Marucci kot čarodej, g. Marcello Fenchel kot princ pomladi in jeseni ter kot viničar g. Giovanni Brinati. Kot pastirčki in pastirji pa gg. Mirdza Capanna, Jolanda Rapallo, Wanda Silvestre, Guido Lauri, Gennaro Montariello in Adriano Vitale. V vlogah viničark gg. Lia dell'Ara, Nerina Colombo, Vittoria Savio in Ada Spicchiari. Vsi solisti in ves ostali plesni zbor so tehnično na visku. V preciznosti in skladnosti so podajali lepote plesa klasične smeri, zlasti do velike dovršenosti izdelani solisti, med katerimi je pač po tehnični strani dominirala prva plesalka ga. Attilia Radice. Med najboljšimi je bil oblikovan faunski lik v čudovito lepih skokih in estetsko visoko oblikovani gibalnosti telesa. Koreografsko je delo močno grajena plesna stvaritev, polna dinamike in stopnjevitosti. Čeprav je plesna umetnost v ostalem svetu krenila na nova pota pridobitev in dognanj tako imenovane dramatskega plesnega sloga, je rimska skupina ostala pri klasičnem plesnem pojmovanju. Gotovo bo tudi ostala še nadalje nepremagljiva v svojem prizadevanju gojiti klasični ples, kajti pri takem kvalitetnem nivoju in plesni lepoti, kakršno nam je prikazala ob tej priliki, bo gotovo zanimala in žela uspehe vedno in povsod. Resnična in živa lepota ostane vedno dojemljiva.

S tem je gostovanje Kraljeve Rimske Opere v Ljubljani zaključeno. V teh časih je glasbena umetnost nam kakor vsemu človeštvu morda najbolj potrebna. Zato bo gostovanje te umetniške

Uspešno delovanje Italijanskega Kulturnega Instituta

Italijanski Kulturni Institut te dni vpisuje v poletni tečaj italijansčine, ki se začne 15. julija. Tako se nadaljuje delavnost tega Instituta, ki se lahko ponaša s tem, da je dal pobudo za zbiranje dveh kultur: italijanske in slovenske in to ne šele sedaj, temveč že pred leti.

Kakor vsa druga večja mesta v Evropi je morala tudi Ljubljana imeti Kulturni Italijanski Institut. Zunanji Minister je poveril predsedstvo te kulturne ustanove slavistu velikega imena: univ. profesorju iz Rima Giovanniju Maverju, kot ravnatelj pa je bil postavljen drugi znan slavist prof. Evel Gasparini.

Ko je bil odprt Italijanski Institut v februarju 1940, je hitro zbral okrog sebe lepo število prijateljev Italije in tistih, ki so hoteli poznati jezik in italijansko kulturo: 400 učencev je bilo lani v raznih italijanskih tečajih in nad sto članov Instituta; v akademskem letu, ki se bo kmalu končalo, pa je to število naraslo na 700 učencev in 125 članov.

Razen jezikovnih in literarnih tečajev je Institut organiziral še razne druge manifestacije, umet-

nostne in kulturne. Dovolj je, da se spomnimo predavanj, ki so jih imeli: Eksc. Balbino Giuliani in profesorji Bartoli, Chabod, Devoto, Maver, Damiani. Veliko odobravanje so doživeli tudi koncerti, ki jih je priredil Institut v svojih prostorih.

Knjižnica ima že nad tisoč raznih izvodov in kmalu se bo obogatila še z novimi pridobitvami. Kakor knjižnica tako je tudi čitalnica zelo obiskana od vseh, saj tam je na razpolago najrazličnejše čtivo, dnevniki in revije.

Vsaka pobuda za tesnejše stike in sodelovanje med Italijansko in slovensko kulturo je bila dana od Italijanskega Instituta in jo je on tudi izvedel. Tako so se začele razne literarne in publikacijske izmenjave med Italijanskimi in slovenskimi kulturnimi ustanovami in tako je bila dana možnost študija v Italiji 10 slovenskim akademikom.

Po volji Eksc. Visokega Komisarja bo Italijanski Institut letos odprt tudi v poletju. Vpisovanje v nove poletne tečaje je pri tajništvu Italijanskega Instituta (Napoleonov trg 6, tel. 43-64) vsak dan od 10. do 12. in od 18. do 19.

Tri nove svete maše na Goriškem

Ljubljana, 9. julija.

Zadnje nedeljo 6. julija smo imeli na Goriškem kar tri nove sv. maše. Peli so jih vsi trije letošnji slovenski novomašniki goriške nadškofije vsak v svojem rodnom kraju.

Dornberg

V Dornbergu je pel prvo sv. mašo g. Mirko Berce iz spoštovane kmetijske hiše, ki je izšolala že tri ugledne učitelje. Pridigoval mu je g. Stanko Vrtovec, župnik v Podbrdu. V toplih besedah je prikazal vzvišenost duhovniškega paklica. Navzočih je bilo mnogo duhovnih sobratov in bogoslovcev. Za prezbiterja je bil črniški dekan msgr. Alojzij Novak. Po sv. maši so se številni svatje s sorodniki in duhovščino zbrali v gostoljubni domači hiši, kjer je med veselimi kramljanjem hitro preteklo nekaj prijetnih ur. V Dornberg, ki je bil ves na nogah, so se privozile in so prikollesarile trume iz vse srednje vipavske doline.

Miren pri Gorici

Kakor za Dornberg tako tudi za Miren ni nova maša nobena posebna redkost. V Dornbergu je bila nedeljska nova maša tretja, odkar tam župnikuje g. dekan Josip Godnič. V Mirnu je število še višje in vrsta še tesnejša, vendar je v obeh vaseh nova maša še vedno nad

skupine ostalo v tem močnejšem spominu... Slovesko srce išče utebe, duh sprostitve in tistega skrivnega sveta, v katerem se porajajo umetnine, porajene v bolečini in trpljenju.

Se nekaj nam je zapustilo to gostovanje: zavest, da bomo znali stvarneje preceenjati domačo reprodukcijo, da se bomo skušali približevati umetniški popolnosti tam, kjer nam manjka in kjer je nismo še dosegli.

vse velika svečanost in se tudi vsa župnija potrudila, da da svoji notranji radosti tudi zgovornega javnega izraza v okrašenju in v celotni prireditvi. Mirenski novomašnik g. Eferm Mozetič je tudi sin kmetijske hiše. Slavnostni govor je imel mirenski rojak g. Budin, župnik v Kubežu, ki je s svojo udarno besedo ogrel nabito polno cerkev. Pri sv. daritvi je asistiral g. Pahor Oskar, mirenski dekan. Svečanostni obred je bil na novomašniškem domu, ki leži precej izven vasi. Kljub temu je bila vsa pot olepšana z mlaži in zelenjem. Ljudi je bilo v Mirnu, da jih obsežna cerkev daleko ni mogla zajeti: vsa goriška okolica.

Kobarid

Pri našem poročilu bi zagrešili precejšnjo netočnost, če bi pozabili na prelepo navado nagovorov in deklaracij, ki so običajne pri vseh novih mašah. Tudi letošnje nove maše niso bile brez njih. Navadno pred vhomom v cerkev belo oblečena deklica nagovori mašnika in mu v prisrčnih, toplih besedah želi vso srečo in obilo božjega blagoslova na sveti, pa trnjevi poti, ki jo je nastopil. Kobarški novomašnik g. Stanko Pontar, sin vrlega kobarškega pismošne, je v spremstvu svojih sorodnikov, duhovščine in svatov šel v župno cerkev iz svoje rodne hiše. Navzoči so bili skoraj vsi duhovniki iz dekanije, nekaj sosedov in več bogoslovcev. Govoril je msgr. dr. Juvančič, bogoslovni profesor v Gorici, in segel vernikom do srca. Kot prvi spremljevalec mu je asistiral domači dekan g. Alojzij Pavlin. Ljudi se je nabralo izpod Krna in iz Kota na stotine in stotine, pravijo, da par tisoč.

Vsem trem novomašnikom želimo: Bog Vas ohrani, Bog Vas blagoslovi!

Iz Gorenjske

»Karawanken Bote«, uradno glasillo Koroške ljudske zveze in šela civilne uprave. Kot uradno glasillo Koroške ljudske zveze in šela civilne uprave Wilhelma Schicka je prišel dne 5. julija t. l. izhajati v Kranju tednik v nemščini in slovenščini »Karawanken Bote«. Tednik med drugim poroča, da se je tudi prebivalstvo v novo priključenih koroških in gorenjskih krajih Nemčiji skoraj enodušno izjavilo za vstop v edino dovoljeno politično organizacijo »Koroška ljudska zveza« (Kärntner Volksbund).

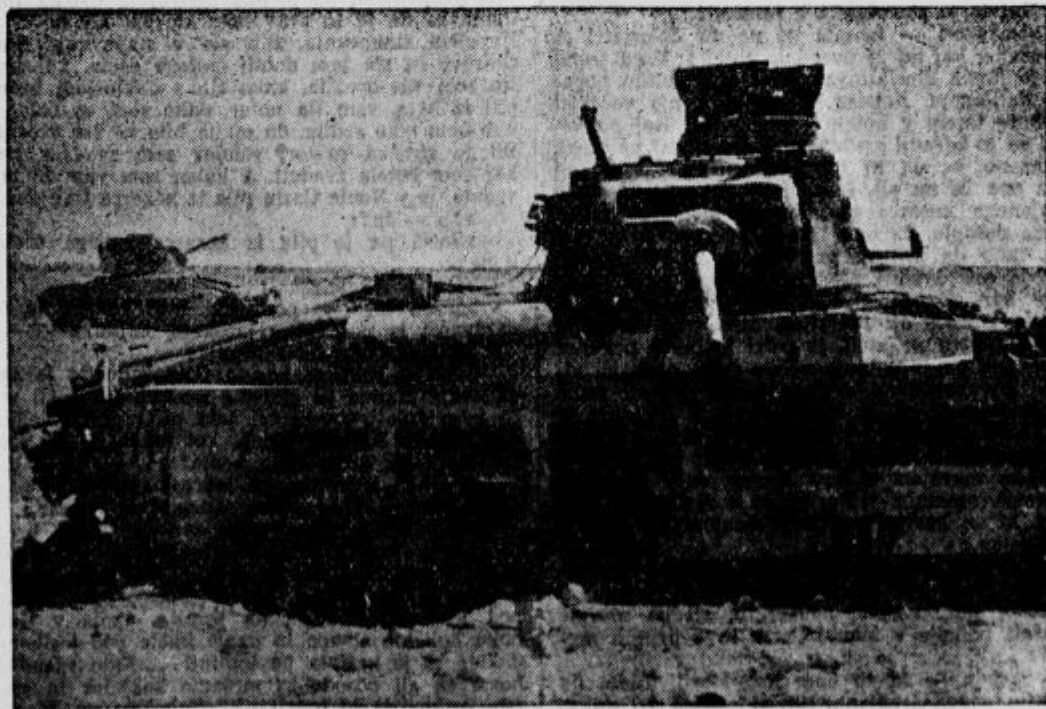
Na Jesenicah je 99 letna Frančiška Ogris tako nesrečno padla na ulici, da si je pri padcu zlomila levo roko. Ing. Julius Kaerlek se je pa huje poškodoval pri padcu s kolesa na potovanju iz Ljubljane na Bled. Oba ponesrečenca so prepeljali v jeseniško bolnišnico.

V Radovljici je bil kaznovan z denarno globo 300 RM kmet Lukan, ker je prodajal bukova drva po višjih cenah, kakor so pa uradno določene.

Železniška postaja Kamnik se od sedaj imenuje Kamnik-Bistrica. Da bi preprečila zamenjave, je nemška železniška uprava preimenovala dosedanje železniško postajo Kamnik v Kamnik-Bistrica. Postajno poslopje so ob tej priliki tudi prenovili. Razen tega bodo v Kamniku razširili in modernizirali dosedanje kopališče. V nočtu imajo tudi postavitev in zgraditev močne električne črpalke za preskrbo prebivalstva s pitno vodo.

Kranjski župan dr. Markgraf je odprl novo kopališče na Savi. Pri otvoritvi kopališča je bil navzoč tudi politični komisar dr. Skalka.

V Trzinu oskrbuje nemška socialna organizacija NSV 2000 ljudi z živili. Iz trziške okolice pa 60.

Africa Settentrionale: Carri armati americani »Mak 2c«, sfondati dalle armi dell'Asse. — Severna Afrika: Ameriški tanki »Mak 2c«, ki so jih uplenile čete Osi.

Odkod izraza »kuna« in »banica«

Hrvatska namerava — po poročilih iz Zagreba — namesto dinarjev uvesti novo valutno enoto kuno ter umakniti dinarje. Izraz »kuna« morda preseneča koga, ker bi marsikdo pričakoval, da bodo Hrvati uvedli izraz »kruna«. Toda očitno Hrvati nočejo svoje nove valute vezati s kakšnimi spomini na Avstroogrsko ter hočejo uvesti nov, tipično naroden izraz za svojo denarno enoto.

Očitno je, da se izraz »kuna« naslanja na staro narodno izmenjalno enoto, ki je skoraj do naših časov veljala ne samo med Hrvati, temveč sploh med vsemi Slovani, izvemši morda Čeha. »Kuna«, to je namreč kožica kune zlatice, v vseh zgodovinskih časih povsod vedno cenjena. Odkar zgodovina sploh ve za Slovane, ve poročati tudi, da so bila zlasti ozemlja, kjer sedaj divja vojna na vzhodu, dobavitelji kunjih kožic za ostalo Evropo. Ruski dvori, tako Rurikovcev, Borisa Godunova in njegovih naslednikov ter poznejših Romanovcev, so včasih izgledali kot prava skladišča krzna, zlasti kož kun zlatice in nekaj manj vrednih kun belic, poleg drugega dragocenega krzna, kakor sobolja, hermelina in podobnega. Vse to blago je Evropa rada kupovala in v zameno dajala Rusom (pa tudi Poljakom, Ukrajincem, Tatarom) orožje, orožje, obrtne izdelke. Enota pri zamenjavi je bila vrednost kunje kože.

Ta način zamenjave se je v naši sosesčini ohranil skoraj do naših dni v Slavoniji. Tam je koža kune zlatice pomenjala za priprostega kmetkega lovca vrednoto, s katero je mogel pri trgovcu (največkrat židu), kupiti za zimo potrebno količino žita, zagotoviti si drugo blago ali plačati obresti in del dolga. Kuna je torej v Slavoniji pomenila naravno blagovno enoto. Tudi če ni bilo kunjih kožic, sta dolžnik in upnik, kupec in prodajalec v drugih pridelkih in izdelkih dostikrat merila denar in blago: »Toliko kunjih kožic si mi dolžan, toliko ti jih jaz plačam!« Nekaj podobnega o kupčijah s kunjami kožami imamo tudi Slovenci ohranjenega, zlasti so zanimivi v tem oziru spisi pisatelja Dolence, ki opisuje navade med notranjskimi kunjami lovci.

Hrvatska, ki se očitno trudi, da se čimprej nasloni na stare narodne tradicije, je nedvomno samo iz tega razloga uvedla za svojo novo valuto izraz »kuna«.

Izraz »banica«, to je za stotinko »kune«, ki ga namerava tudi uvesti Hrvatska, pa izhaja od bakrenega drobiža, ki so ga včasih novi hrvatski bani pri svojem vstoličenju metali med ljudstvo. Temu drobižu je ljudstvo po nekaterih krajih, zlasti v okolici Zagreba, dejalo »banica«. Sedaj bo tudi ta izraz najbrž zopet prišel v splošno uporabo.

Zakaj se radio-industrija zanima za bele mravlje

Največje angleške tovarne za izdelovanje radioaparatur so pred kratkim objavile v časopisu oglas, v katerem naprošajo ljudstvo za zbiranje belih mravelj. Razen tega prosijo tudi za nasvete, kako je mogoče rediti in gojiti te mravlje. Oglas je med ljudstvom vzbudil najrazličnejša uganjanja in komentarje. Nihče si namreč ni vedel prav razlagati, čemu bodo mravlje omenjeni industriji. Vsa ta uganjanja so končno presekale tovarne same, ki so javnosti potem časopisja sporočile, da imajo mravlje v čezmorskih državah »grdo lastnost«, da zgrizejo in poškodujejo izolacijski material radioprejemnikov in s tem povzročajo kratke stike. Tovarne potrebujejo mravlje zato, da bodo ugotovile, kakšen izolacijski material jim ne bo prijal. Za poskuse uporabljajo razni material za impregniranje. Tovarne so prepričane, da se jim bo kmalu posrečilo »ugnati« mravlje in pred njimi zaščititi svoje radioaparate.

Malioglasi

V malih oglasih velja pri iskanju službe vsaka beseda L 0.30, pri ženitovanjskih oglasih je beseda po L 1,—, pri vseh ostalih malih oglasih pa je beseda po L 0.60. Davek se računa posebej. — Male oglase je treba plačati takoj pri naročilu.

Službe

Dobe:

2 čevljarska pomočnika
in enega prirobovalca
za fino delo, isčem. Ko-
šček Jože, Vidovdanska 1

Službe

Jstejo:

Kuharica

čista, varčna, z daljšimi
spricavali, ki opravlja tu-
di druga hišna dela, isče
mesto v župnišču ali kjer
koli. Naslov v upr. »Sl.«
pod št. 9509.

Prodamo

Prodaja

smrekovega čresla

Mestna hranilnica Ljub-
ljanska prodaja iz svojega
gozda »Šahen« pri Ko-
čevju cca. 16.000 kg smre-
kovega lubja. Ponudbe je
poslati do sobote 26. ju-
lija t. l. dopoldne na
upravo gozdov M. H. L.
Kočevje št. 189, kjer so
tudi pogoji dražbe inte-
resentov na razpolago.

Betonsko železo

6, 8, 16, prodam. Ponud-
be v upravo »Slov.« pod
»Betonsko železo« 9500.

Krompir

lepo, zdravo, odbrano ita-
lijansko blago po 1.50 lir
oddaja vsako količino A.
Volč, Ljubljana, Resljeva
cesta 24.

Sobe

Jstejo:

Opremljeno sobo

sončno in zdravo, pri-
mernih, značajnih katoli-
ških ljudi, isče stalni
samski uradnik in redni
plačnik. Ponudbe z opi-
som sobe, opreme in na-
vedbo mesečine poslati
v upravo »Slovenca« pod
»Pokmetom« 9520.

Kupimo

VSakovrstno

ZLATO

SREBRO - PLATINO

BRILJANTE

SMARAGDE SAFIRJE RUBINE

BISERE I.T.D. STARIŠNE

NAKITE TER UMETNINE

PO NAJVIŠJIM CENAM

STARA TVRDKA

JOS. EBERLE

LJUBLJANA, TYRŠEVA 2

HOTEL SLOM

Vsakovrstno zlato

briljante in srebro

kupuje po najvišjih cenah

A. Božič, Ljubljana

Franciškanova ulica 8

Posestva

Parcelo z drevjem

v izmeri čez 4000 m², v
Zadobrovi, prodam. Na-
slov v upravi »Slovenca«
pod št. 9532.

Prodaja — kupuje

vsakovrstne hiše, parče-
le, njive, travnike in
gozdove Zajec Andrej,
realitetna pisarna, Ljub-
ljana, Tavcarjeva ul. 10,
tel. 35-64.

Tristanovansko hišo

730 m² vrta, severni del,
prodam. Ponudbe v upr.
»Slov.« pod »138.000 lir«
št. 9537.

Razno

Monograme za robce

in perilo, gumba, gumb-
nice, entel, azur, predtisk
izvršimo takoj. Tamburiza-
nje oblek, vezenje perila.

Matek & Mikeš

Ljubljana, Franciškanova ulica
nasproti hotela Union

Prevoze v italijansko

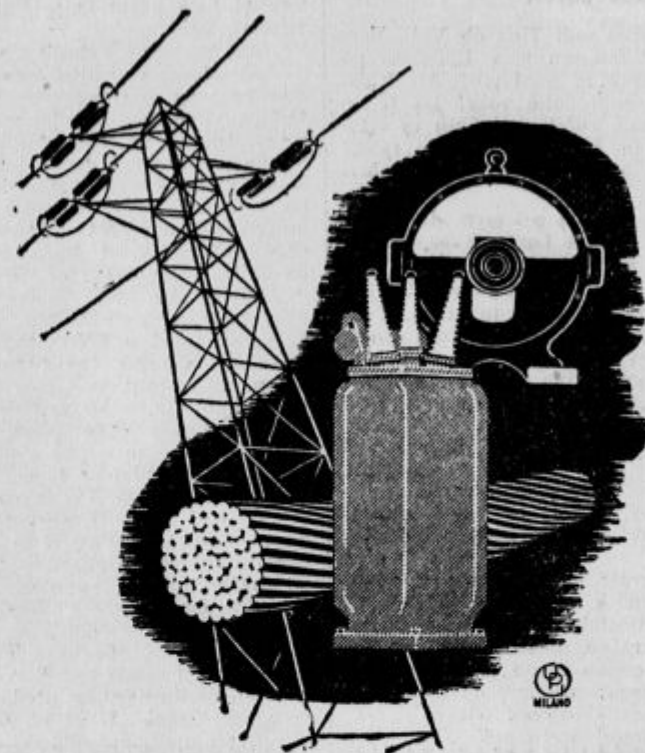
nemščino in razne druge
jezike kakor tudi prepise,
razmnoževanja in razna
pisarniška dela izvršuje
»Servis biro«. — Preskrbi
razne listine in opravi
vsa pota in posle zanes-
ljivo in diskretno. Oba-
čajte se v vsakem pri-
meru na postrežno pisar-
no »Servis biro«, Ljub-
ljana, Sv. Petra c. 29-II,
tel. 21-09.

Potujem v Zagreb

In vam proti malenkostni
odškodnini opravi po-
slovna pota in drugo.
Sporočite: Foto Mavec,
Miklošičeva 6, dvorišče.

Oglašujte v edino

uspešnem dnevni-

L'alluminio a servizio dell'elettricità

Oggi tutti gli elettroprodotti, già formidabili consumatori di rame, si possono fare e si fanno vantaggiosamente con leghe di alluminio. Queste leghe sostituiscono egregiamente il rame sia perchè ottimi conduttori dell'elettricità, sia per la loro forte resistenza meccanica alla tensione, sia per la loro leggerezza che fa risparmiare nelle palificazioni. L'ossidazione superficiale ottenuta con sostazne adatte costituisce un ottimo isolante che elimina dagli avvolgimenti di alluminio la rivestitura di filo. Oltre che la fabbricazione di conduttori elettrici, barre, tubi, cavi, fili di alluminio per connessioni elettriche, l'alluminio con le sue leghe offre un campo immenso a nuove applicazioni.

Aluminij v službi elektrike

Danes se vsi električni izdelki, ki so bili nekdanj tako strahoviti porabniki bakra, lahko delajo in tudi se z veliko koristjo delajo iz aluminijevih spojin. Te spojin izborno nadomeščajo baker, bodisi kot sijajni prevodniki elektrike, bodisi radi svojega močnega mehaničnega odpora proti napetosti, bodisi radi svoje lahkote, s katero se prihrani mnogo na drogovju (podpornih konstrukcijah). Oksid rana površina, ki se doseže s primernimi sredstvi, tvori najboljšo izolacijo, ki pri aluminijevi žici nadomešča prevleko. Poleg izdelovanja električnih prevodnikov, drogov, cevi, kablov in aluminijeve žice za električne napeljave, nudi aluminij še neizmeren delokrog za razne druge uporabe.

Alluminio-Aluminij

METALLO DEL DOMINIO-GOSPODUJOČA KOVINA

E' COMPLETAMENTE ITALIANO-JE POPOLNOMA ITALIJANSKA

ČETRTI GOST

Roman.

»Čigava imena so pa bila?« je razburjeno vprašal Masters.

»Saj sem si jih zapisal, a ta listek je v mojih hlačah v gimnastični šoli. Na pamet ne vem vseh, vendar se spominam, da je bilo vmes tudi ime vašega očeta.«

Murcia se je vzburla in rekla:

»Seveda si vi zdaj mislite, da je moj oče morilec. Prepričani ste, da je bila to nekakšna seja, seja zločinske vrste. Vendar, kar se tiče mojega očeta, je šel k Heyu le zato, da bi bil skupaj z gospo Sinclairovo. Saj moja mati, mislim, ne ve nič o tem... Pa tudi jaz sem šele danes zvedela za to. Zjutraj sem bila pri svoji prijateljici Estelli, ki ve o tem vse, kar je sploh mogoče vedeti. Saj že vrabci na strehah čuvajo o tem, da živi moj oče v nedovoljenem razmerju s to osebo. To je že javni škandal.«

»No, no, nikar se toliko ne razburjajte, otrok moj,« jo je sir Stanley skušal očetovsko pomiriti. »Lejte, ugriznite rajši v tole jabolko, to vam pomiri živce. Vi ste že preveč mladi za take stvari, a tako dogodivščine se primerijo vsak dan...«

»Saj me to nič ne razburja. Če bi imel oče kako mlado prijateljico, no naj bi jo imel... Jaz le nočem, da se osmeši! Nočem... nočem, da bi se ločil od mame, da bi se oženil s to hudobno žensko in da bi bil mimo vsega še zastrupljen zaradi svojega denarja!«

Masters jo je strogo pogledal:

»Slišite, gospodična, pravite, da je ta ženska že zastupila svojega prvega moža in da vi to lahko dokazate? Ali je to resnica?«

Murcia je skomignila z ramami:

»Dokazati — seveda se ne da dokazati! A poslušajte, kaj mi je povedala Estella: Pred tremi leti je imela Sinclairova razmerje z nekim bogatim Italijanom. Nekega večera je z njo večerjal v Monte Carlu v hotelu »Splendide«. Koj po večerji se je zgrudil s stola in je čez nekaj ur umrl. Dokazano je, da ni bil jedel ničesar, česar ni jedla ona in ne pil, česar tudi ona ni pila. Celot iz njenega kozarca je pila! Na nekakšen način je ona dosegla, da se o tem ni ne govorilo ne pisalo, tako da javnost za to sploh ni zvedela. A nato je prišla smrt njenega pravega moža. Tudi ta je kar nenadoma obledel in umrl. To se je zgodilo v Nizzi ali Biarritzu. Nek star zdravnik, ki je bil njen prijatelj, je izdal listino o pravilni smrti, ona pa je pobrala veliko vsoto denarja, visoko zavarovalnino svojega moža. Razen smrti teh dveh mož, pa je videti, da je v življenju te ženske še mnogo drugih stvari, ki niso pojasnjene. Govorijo o velikih nepravilnostih, ki jih je imela z nekim muzejem v New Yorku, dalje z nekim trgovcem umetnin v Parizu in z različnimi osebami, ki se bavijo s prekupčevanjem umetniških predmetov.«

»Ali pa ste prepričani, da ni to le goilo opravljaje?« jo je vprašal Masters.

»Moj Bog, gospod nadzornik, ali ne morete vprašati policije v Monte Carlu in v drugih mestih?«

»Seveda — in to bom tudi storil. Toda, da omenim onega Italijana, ali so dokazi tu, da je umrl od zastrupljenja?«

»Saj sem vam že povedala, da ni nič dokazano. To stvar so potlačili v pozabljenje. Toda jaz sem prepričana, da je ona zastupila tistega Italijana in da je to prav tako storila, ko sinoči v Heyjevem stanovanju. Bili ste v stanovanju Sinclairove in ste tam dobili mojega očeta, kaj ne? Ko sem vas opazila, kako ste z doktorjem izstopili iz avta, sem šla noter. Jako sem se bala, a bila sem tako srčita, da mi je bilo že vse vseeno. Bil je strašen prizor, vendar sem zvedela vse, kar sem hotela zvedeti. A kakor sem vam že povedala, je v Monte Carlu pila iz kozarca Italijana.«

»No — in?«

»Sinoči pa je pila iz kozarca mojega očeta, li ne?«

»Da, rekla je.«

»Mimo tega je poskusila tudi koktejl in to naravnost iz posode za mešanje, kajne?«

»Res je,« je dejal Masters.

»Ali se vam ne zdi to jako čudno?« je nadaljevala Murcia in globoko zavzdihnila. »Ali ste že kdaj videli, da bi bil kdo pil iz take velike posode? Pa še taka dama, kot misli, da je Sinclairova? Pa bi se tako vedla?«

»Kar se tega tiče, pa jaz nimam besede,« je dejal Masters. »Jaz pijem samo pivo, vendar...«

»Seveda je to napravila zaradi kakega prav posebnega vzroka. Jaz sem to poskušal z zobno vodo in sem dognala, da je mogoče to prav izvršno izvesti. V usta srknete malo tekočine in jo držite pod jezikom. Ona je, na primer, vzela v usta neko količino strupa in ga je imela pod jezikom, dokler se je kretala po kuhinji... Nato vzamete kozareček ali posodo za mešanje koktelov in storite, kakor da bi hoteli piti. Tekočina pa, ki ste jo dotlej držali pod jezikom, pa izteče iz koka-

rec ali drugo posodo. Na ta način je mogoče vprico ljudi zastupiti pijačo, pa nihče nič ne opazi. Nato pa še kot v opravičilo in obrambo lahko poveste, da ste vendar sami pili dotično pijačo.«

Murcia je uniočnila. Zdal, ko je nehala svoje pojasnilo, se je dozdevalo, ko da bi se bila sama prestrašila svoje drznosti. Držala se je avtovih vrat, ko da bi ji bilo v zaščito.

Na Merrywallovem obrazu se je pojavil porogljiv nasmeh, kolikor je bilo sploh mogoče izdati kaj z njegovim obrazom.

»Izvrstno,« je dejal. »Masters ne ve nič. Ta bo, seveda še dejal, da je način, ki ste ga vi razložili, nehijski. Toda bodi da je higijski ali ne, poglavito je, da se da izvesti. Jaz imam seveda svoje mnenje. Vendar dajmo, da slišimo, kaj nam bo povedal doktor Sanders! No, kaj pa pravite vi, ali je takšne preračunano izpiranje ust z atropinom mogoče ali ne?«

»Da bi bilo nemogoče, ne bi dejal, ako je le mogoče zadostno količino strupa držati pod jezikom, kar se pa meni dozdeva povsem nemogoče. Mimo tega mi pa pri tem, še nekaj noče v glavo: ako bi bila Sinclairova tako ravnila, kako pa da ni bilo nič strupa v tisti posodi? To bi pomenilo, da jo je šele potem splaknila. Vendar to ne bi ustrezalo njenim besedam, saj ona venomer trdi, da je bil trup dan v posodo za mešanje... Dalje bi pripomnil še nekaj... kar pa ni naravnost v zvezi s temi stvarmi — toda meni se zdi vsa ta zgodba jako smešna. Samo to si mislite, kako bi državni pravdnik razložil tako obdolžitve. Naprej bi se začeli smejati porotniki, nato sodniki in občinstvo, tako da bi mogel branilec vsa obtožnica spremeniti v šalo.«